

VERZONDEN 22 DEC. 2016

Informatiebrief

Zaaknummer: Z – 16- 4030
Documentnummer: 10285
Datum: 20 december 2016
Onderwerp: ontwikkelagenda voor pleegzorg in de regio Haaglanden
Bijlage(n): 1. Folder 'samen sterk voor jeugdigen in gezinnen' (10291)
2. Notitie 'samen sterk voor jeugdigen in gezinnen' (10286)

Geachte Raad,

Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u over het advies pleegzorg dat in samenwerking tussen de gemeenten van de (jeugdhulp)regio Haaglanden is opgesteld. Dit wordt de 'ontwikkelagenda voor pleegzorg van de regio Haaglanden' genoemd.

Aanleiding en doel van de ontwikkelagenda en bijbehorende achtergrondnotitie

Beleidsmatig gezien willen we zoveel mogelijk jeugdigen die noodgedwongen niet thuis kunnen wonen, op een zo goed mogelijke manier in een gezin (pleeggezin of gezinshuis) laten opgroeien in plaats van in een residentiële voorziening. Dit vloeit voort uit vastgestelde zowel regionale als lokale beleidsstukken, bijvoorbeeld het beleidsplan jeugd 2015-2016. Vanuit dit principe willen we een innovatieve beweging op gang brengen binnen de pleegzorg en gezinshuizen. Daarbij werd ook op de regionale raadsleden bijeenkomst over jeugdhulp van 2 december 2015 duidelijk dat pleegouders jeugdigen met steeds zwaardere problematiek onder hun hoede krijgen. We willen pleegouders hierbij ondersteunen. De situatie in onze gemeente is als volgt.

Voorschoten	2015	2016
Aantallen jeugdigen in pleegzorg	7	6

Om de beoogde innovatieve beweging op gang te brengen, hebben de tien gemeenten in de (jeugdhulp)regio Haaglanden gezamenlijk een ontwikkelagenda opgesteld en de term 'jeugdhulp in gezinsvormen' geïntroduceerd. Het gaat hier ook om initiatieven in Haaglanden voor jeugdhulp vanuit enkele andere gezinsvormen dan pleegzorg en gezinshuizen, bijvoorbeeld meeleef-, steungezin- of maatjesprojecten.

De ontwikkelagenda bevat drie ontwikkellijnen:

- Jeugdige en 'thuis'
- Complexe problematiek
- Kracht van opvoeders en professionals

Deze drie ontwikkellijnen bundelen 15 ontwikkelpunten. Deze punten worden samengevat in de bijgevoegde folder 'samen sterk voor jeugdigen in gezinnen' (bijlage 1). De informatie die heeft geleid tot de ontwikkelagenda is weergegeven in de bijgevoegde achtergrondnotitie (bijlage 2). Deze notitie bevat informatie over de belangrijkste thema's die aan de orde zijn geweest in de bijeenkomsten met jeugdigen, pleeggezinnen, pleegouders, professionals en andere betrokkenen. Alle verslagen van de bijeenkomsten en gesprekken kunt u hier vinden en eventueel nalezen.

Proces

Om te komen tot deze ontwikkelagenda zijn er drie inspiratiesessies geweest met jeugdigen in pleeggezinnen, pleegouders, professionals van de lokale teams, gecertificeerde instellingen en de pleegzorginstellingen. Naast de inspiratiesessies hebben er individuele gesprekken plaatsgevonden met organisaties die zich bezighouden met een vorm van jeugdhulp in een gezin. Tevens is de bijeenkomst '18x18' bezocht, waarbij 18 pleegjongeren hun verhaal hebben gedaan over zaken waar zij tegenaan liepen toen zij 18 jaar werden. Ook is input meegenomen van 'JONG doet mee' (het jongerenplatform van jongeren met ervaring in de jeugdhulp in Haaglanden). De ideeën, wensen en verhalen van bovengenoemden zijn verwerkt in de ontwikkelagenda en vormen hiervan de kern. Daarnaast is ook informatie verkregen uit de landelijke werkgroep 'pleegzorg en jeugdhulp in gezinsvormen'. Deze werkgroep is ook weer verbonden aan een landelijke groep (bestaande uit Jeugdhulp Nederland, VWS, NJI en NVP) die toewerkt naar een landelijke handreiking ten behoeve van jeugdhulp in gezinsvormen.

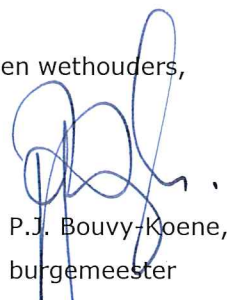
Hoe verder?

De ontwikkelagenda is niet het eindproduct, maar juist het begin van een proces dat verder in de praktijk groeit. De 15 ontwikkelpunten worden de komende maanden uitgewerkt in concrete acties met betrokken partners. Dit onder regie van de tien gemeenten, zodat deze ontwikkelagenda kan worden vertaald in de praktijk. De gemeenten monitoren de samenwerking en voortgang van deze ontwikkeling. De ontwikkelagenda wordt ook opgenomen in het op te stellen regionale inkoopkader jeugdhulp 2018 en verder.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

M.H. van der Veer,
gemeentesecretaris

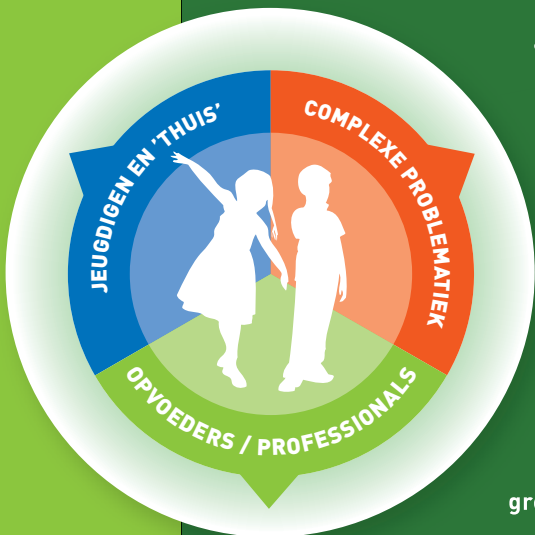
P.J. Bouvy-Koene,
burgemeester

Ontwikkel-
agenda
pleegzorg
van de regio
Haaglanden

Samen sterk voor jeugdigen in gezinnen

**15 ontwikkelpunten voor de
gemeenten van de regio Haaglanden**

Wat is de ambitie van Haaglanden?

Jeugdigen hebben recht op veilig opgroeien, bij voorkeur in het eigen gezin en 'thuis'. Als het nodig is, wordt hulp thuis geboden, zodat de jeugdige in het eigen gezin op een veilige manier kan opgroeien. Wanneer dit niet kan, is het nodig dat de jeugdige af en toe buiten het eigen gezin wordt opgevangen en dus 'een beetje ergens anders' hulp ontvangt. Om toch zo gewoon mogelijk op te groeien, wordt hulp ingezet van een ander gezin, waar de jeugdige af en toe naartoe kan, bijvoorbeeld een dag in de week of een weekend in de maand. Dit kan bijvoorbeeld via deeltijdpleegzorg, een meeleef- of steungezin of een maatjes-project. Als het niet mogelijk is thuis te blijven wonen, blijft de mogelijkheid bestaan dat een jeugdige (tijdelijk) in een ander gezin gaat wonen. Dit kan bijvoorbeeld in een pleeggezin of een gezinshuis. Deze verschillende vormen van hulp in een ander gezin worden 'jeugdhulp in gezinsvorm' genoemd. Dit is dus breder dan alleen 'pleegzorg' en daarom gaat het in deze ontwikkelagenda over jeugdhulp in gezinsvormen.

Om deze ambities te realiseren, is er een drietal ontwikkellijnen:

- 1 Jeugdige en 'thuis'
- 2 Complexe problematiek
- 3 Kracht van opvoeders en professionals

1

Ontwikkellijn

Jeugdige en 'thuis'

Thuis blijven wonen/voorkomen uithuisplaatsing

1 Het is belangrijk dat ouders, indien nodig, hulp bij de opvoeding of bij persoonlijke problematiek krijgen en waar nodig de verbinding met de volwassenzorg (zoals psychiatrie en verslavingszorg) wordt gezocht.

2 Bij dreigende overbelasting of onveiligheid in een gezin wordt gezocht naar vroegtijdige en duurzame oplossingen in de omgeving, wijk of woonplaats van jeugdigen. Daarbij wordt ook het netwerk en onderwijs betrokken. Denk bijvoorbeeld aan een ander (netwerk)gezin waar de jeugdige af en toe naartoe kan om prettige (gezins)ervaringen op te doen en om ouders te ontlasten, zodat jeugdigen thuis kunnen blijven wonen.

Duidelijkheid over wel of geen terugkeer naar huis

3 Ontwikkel een duidelijk perspectief biedend kader en maak daarbij gebruik van bestaande methodieken. Zorg voor stabiliteit en duidelijkheid. Biedt ouders intensieve hulp om weer zelf voor hun kind te kunnen zorgen en verhelder binnen een half of uiterlijk één jaar het perspectief voor jeugdigen, zodat helder is of jeugdigen naar huis gaan of langdurig in een ander gezin blijven wonen. Houdt dit perspectief vervolgens ook vast als er bijvoorbeeld een nieuwe gezinsvoogd komt.

Contact met oorspronkelijk gezin, familie en/of netwerk

4 De ouders en andere personen uit het oorspronkelijke netwerk blijven een belangrijke rol spelen in het leven van de jeugdige. Dit hebben met name de jeugdigen uit pleeggezinnen aangegeven tijdens de inspiratiesessie. Contact tussen alle partijen is een vereiste voor de jeugdige.

Veiligheid

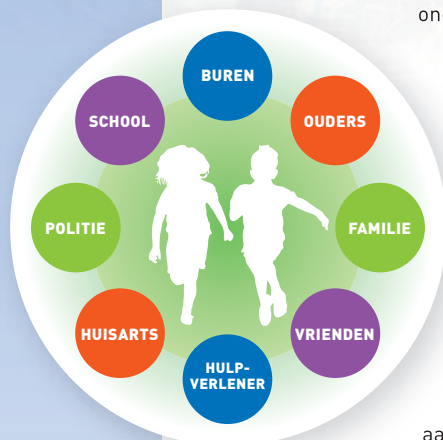
5 De veiligheid van jeugdigen staat voorop. Blijf in gesprek met jeugdigen die in (deels) in een ander gezin wonen, want ze lopen meer risico op kindermishandeling en seksueel misbruik.

18-/18+

6 Jongeren vinden de volgende punten het belangrijkste als zij 18 jaar worden en in een pleeggezin verblijven:

- Dat je een thuis hebt
- Dat je altijd bij je pleegouders kunt terugkomen
- Dat je kunt blijven doen, wat je voor je 18e ook deed.

Kortom, kijk naar de situatie en de vraag van de jongere en zorg daarbij voor maatwerk.

2

Ontwikkellijn

25

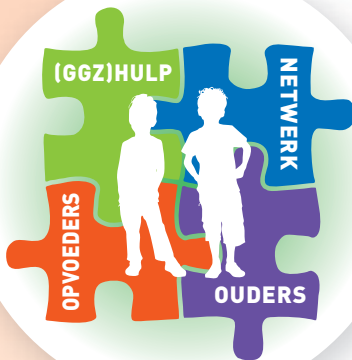
Complexe problematiek

Toegankelijkheid GGZ

7 De GGZ moet in een vroeg stadium toegankelijker worden voor jeugdigen met complexe problematiek die jeugdhulp krijgen in een gezinsvorm. Het is belangrijk dat de jeugdigen snel hulp krijgen om te voorkomen dat de problemen verergeren. Denk bijvoorbeeld aan integratie van begeleiding en behandeling. De situatie van deze jeugdigen is vaak nog niet stabiel of hun ouders gaan niet akkoord, waardoor deze jeugdigen nu vaak geen GGZ-hulp krijgen, terwijl dat wel nodig is.

Complexe problematiek

8 Het is belangrijk de jeugdhulp voor jeugdigen met complexe problematiek vraaggericht in te richten. Denk bijvoorbeeld aan gespecialiseerde kleinschalige langdurige gezinshuizen voor jeugdigen met zware hechtingsproblematiek of zwaardere vormen van autisme. Ook kleine leefgroepen zijn mogelijk.

Kracht van opvoeders en professionals

Ondersteunen opvoeders

9 Opvoeders die jeugdhulp in gezinsvorm bieden, nemen we serieus en zij krijgen passende begeleiding en waar nodig een opleiding.

- Sluit hierbij aan bij het type zorg dat zij leveren, hun eigen ervaring (zoals eerdere plaatsingen en eigen traumatische gebeurtenissen) en de levensfase van de jeugdige.
 - Biedt ook scholing aan op specifieke thema's, zoals opvoedvaardigheden, trauma, loyaliteit, omgang met ouders en hechting.
 - Faciliteer netwerken van opvoeders die jeugdhulp bieden, zodat zij elkaar kunnen ondersteunen (bijvoorbeeld buddy teams).
 - Geef informatie en biedt praktische ondersteuning ter ontlasting van de zorg of als het nodig is een vergoeding.

Netwerkplaatsing

10 Overweeg bij passende netwerkplaatsing of criteria moeten worden bijgesteld om de netwerkplaatsing toegankelijker te maken, maar houdt de veiligheid van de jeugdige in de gaten. Als criteria worden bijgesteld, moeten er in het gezin andere beschermende factoren voor de jeugdige zijn die hier tegenover staan.

11 Een goede matching tussen jeugdigen en gezinnen is essentieel. Beoordeel of (als er veranderingen in de situatie of het perspectief zijn) jeugdigen kunnen blijven in het (netwerk)gezin. Voorkom hiermee een onnodige crisisplaatsing en/of breuken voor jeugdigen en eventuele ernstige gedrags- en of emotionele problemen op termijn. Vertel de reden van uithuisplaatsing aan jeugdigen.

Samenwerking lokale teams

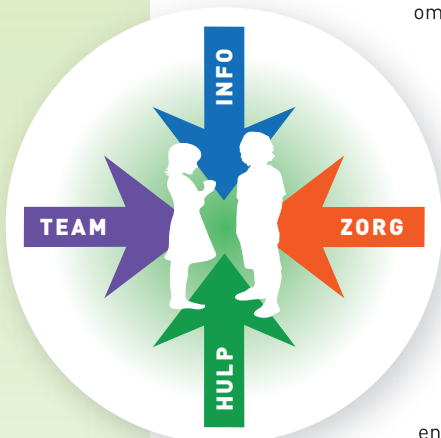
12 Jeugdhulp in gezinsvormen is onderdeel van een integrale aanpak (één gezin, één plan, één contactpersoon) en dus is verbinding en samenwerking met de lokale teams noodzakelijk. Samenwerking is ook cruciaal bij de inschatting welke gezinsvorm voor welke jeugdige het meest geschikt is.

13 Het is belangrijk voor pleegzorgprofessionals en professionals in lokale teams dat zij passende ondersteuning en deskundigheidsbevordering voor hun eigen professionalisering in het kader van jeugdhulp in gezinsvormen ontvangen.

Werving

14 Jeugdhulp in gezinsvormen valt of staat met de beschikbaarheid van pleegouders. Investeer als gemeente samen met instellingen in het werven van nieuwe pleegouders, maar óók in het behouden van de huidige pleegouders.

15 Stimuleer als gemeente dat nieuwe initiatieven (zoals meeleefgezinnen, steunouders en maatjesprojecten) zich inzetten voor de hele regio en dat zij samen optrekken met pleegzorg in werving en informatie.

Hoe nu verder?

De 15 ontwikkelpunten in deze folder worden de komende maanden uitgewerkt in concrete acties met betrokken partners onder regie van de tien gemeenten, zodat deze ontwikkelagenda vertaald kan worden in de praktijk. De gemeenten monitoren de samenwerking en voortgang van deze ontwikkeling. De ontwikkelagenda zal ook worden opgenomen in het nieuwe regionale inkoopkader.

Samenwerking

Deze ontwikkelagenda is tot stand gekomen samen met kinderen uit pleeggezinnen, pleegouders en professionals uit de lokale teams, Gecertificeerde Instellingen en organisaties die jeugdhulp in gezinsvormen leveren, het NJi (Nederlands Jeugdinstituut), de NVP (Nederlandse Vereniging van pleegouders) en de POR (Pleegouderraad) van Jeugdformaat.

Deze ontwikkelagenda is mede tot stand gekomen in samenwerking met de gemeenten van de regio Haaglanden:

Wilt u meer weten over dit onderwerp? Neem dan contact op met de gemeente Den Haag: jeugd@denhaag.nl en de gemeente Pijnacker-Nootdorp: b.verhoek@pijnacker-nootdorp.nl

November 2016

Samen sterk voor jeugdigen in gezinnen

Achtergrondnotitie bij ontwikkelagenda Pleegzorg Haaglanden

November 2016

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding	3
<i>Inleiding</i>	3
<i>Doel van ontwikkelagenda en bijbehorende achtergrondnotitie</i>	3
<i>Proces</i>	4
<i>Leeswijzer</i>	4
 Hoofdstuk 2 Ambitie Haaglanden	 5
 Hoofdstuk 3 Hoe wordt de ambitie bereikt?	 6
 Ontwikkellijn 1: Jeugdige en ‘thuis’ centraal	 6
<i>Thuis blijven wonen/voorkomen uithuisplaatsing</i>	6
<i>Duidelijkheid over wel of geen terugkeer naar huis</i>	7
<i>Duidelijkheid over de reden van uithuisplaatsing</i>	7
<i>Contact met oorspronkelijk gezin, familie en/of netwerk</i>	8
<i>Veiligheid</i>	8
<i>18-/18+</i>	8
Ontwikkellijn 2: Complexe problematiek	10
<i>Toegankelijkheid GGZ</i>	10
<i>Complexe problematiek</i>	11
Ontwikkellijn 3: Kracht van opvoeders en professionals	12
<i>Erkenning van opvoeders</i>	12
<i>Matching en voorkomen van eventuele breakdown</i>	12
<i>Scholing</i>	13
<i>Netwerken</i>	13
<i>Praktische ondersteuning</i>	13
<i>Samenwerking lokale teams</i>	14
<i>Werving opvoeders</i>	14
 Literatuur	 15
 Bijlage 1 Diverse vormen van jeugdhulp in gezinnen	 16
Bijlage 2 Verslagen van gesprekken met professionals	22
Bijlage 3 Verslagen bijeenkomsten	31

Hoofdstuk 1 Inleiding

Inleiding

Jeugdigen hebben recht op veilig opgroeien, bij voorkeur in het eigen gezin en 'thuis'. Uitgangspunt is dat een jeugdige in het eigen gezin, bij de eigen ouders, opgroeit. Als daarbij (preventieve) hulp en zorg nodig is, wordt die in en om het gezin geboden. Is het zo dat, ondanks de nodige inspanningen en ingezette hulp, een jeugdige voor korte of lange tijd niet in het eigen gezin kan wonen, dan geeft de Jeugdwet aan dat een jeugdige zoveel mogelijk in een gezinsvorm zou moeten opgroeien, waardoor het 'zo thuis mogelijk kan wonen'.

Jeugdhulp in gezinsvormen heeft een belangrijk rol om: aan de ene kant de preventieve en lichte vormen van jeugdhulp aan de voorkant te versterken en aan het andere uiteinde van het (zorg)continuüm de zware vormen van – residentiële – zorg om te bouwen naar gezinsvormen en waar

mogelijk af te bouwen en te verschuiven naar de preventieve en lichtere vormen van jeugdhulp. Gemeenten hebben een zorgplicht en zijn hiermee dus verantwoordelijk voor het realiseren van een toereikend en passend jeugdhulpaanbod afgestemd op de vraag.

In Haaglanden wonen 1.059 in een pleeggezin en 91 in een gezinshuis. We willen dat er zoveel mogelijk kinderen opgroeien in een gezin en het liefst hun eigen gezin.

Onder andere door de afbouw van residentiële voorzieningen is er sprake van een toename van complexe problematiek. Daar komt ook nog bij dat 30-50% van de pleegzorgplaatsingen voortijdig eindigen wat vervolgens kan leiden tot ernstige gedragsproblemen of psychische problemen bij jeugdigen. Ook is er een tekort aan pleegouders, met name voor jeugdigen van 10 jaar en ouder. Verder wordt er geconstateerd dat er niet altijd wordt gewerkt aan de terugkeer naar huis, terwijl het de voorkeur heeft dat jeugdigen opgroeien in hun eigen gezin. We zien namelijk dat ongeveer 70% van de jeugdigen langer dan 1 jaar verblijft in een pleeggezin. Redenen genoeg om in Haaglanden een innovatieve beweging op gang te brengen om jeugdigen in gezinnen te laten opgroeien en het liefst het eigen gezin.

Doel van ontwikkelagenda en bijbehorende achtergrondnotitie

De ontwikkelagenda voor de tien gemeenten geeft weer waarbinnen de gemeenten in de regio Haaglanden een innovatieve beweging op gang willen brengen om jeugdigen in gezinnen te laten opgroeien. De ontwikkelagenda is niet een eindproduct, maar juist het begin van een proces dat verder in de praktijk groeit. De informatie die heeft geleid tot de ontwikkelagenda, is weergegeven in deze achtergrondnotitie en geeft informatie over de belangrijkste thema's die aan de orde zijn geweest in de bijeenkomsten met jeugdigen in pleeggezinnen, de pleegouders, professionals en alle andere betrokkenen.

Proces

Om te komen tot de ontwikkelagenda zijn er inspiratiesessies geweest met jeugdigen in pleeggezinnen (zowel pleegkinderen als kinderen die opgroeien in pleeggezinnen), met pleegouders en met professionals van de lokale teams, Gecertificeerde Instellingen en de pleegzorgorganisaties. De verslagen van deze sessies zijn te vinden in bijlage 3. De drie regionale inspiratiesessies in het kort:

- De eerste inspiratiesessie was met 70 pleegouders op 22 maart 2016. Zij gaven aan 'ga met ons om als professionals, geef ons erkenning, informatie en ondersteuning'. Daarbij noemden zij onder meer thema's als 18-/18+, financiën en de rolverdeling tussen pleegouders en pleegzorgbegeleiders.
- De tweede inspiratiesessie met 30 jeugdigen uit een pleeggezin was op 13 april 2016. Zij hebben concrete ideeën aangedragen ten aanzien van de thema's die hen bezighouden zoals hun toekomst (18+), contact familie en vrienden, veiligheid en leven in een pleeggezin. Zij wensen vooral dat ouders, pleegouders en (gezins)voogden goed met elkaar omgaan.
- De derde inspiratie- en werksessie was met 20 professionals uit de lokale teams, Gecertificeerde Instellingen en pleegzorgorganisaties op 27 september 2016. Zij noemden onder andere hun ideeën over 18-/18+, gebundelde werving van alle jeugdhulp in gezinsvorm, wijkgerichte inzet van jeugdhulp in gezinsvorm en flexibele ondersteuning aan opvoeders.

Naast de inspiratiesessies hebben er individuele gesprekken plaatsgevonden met organisaties die zich bezighouden met een vorm van jeugdhulp in een gezin. De verslagen van deze gesprekken zijn te vinden in bijlage 2. Daarnaast is ook voeding gehaald uit de landelijke werkgroep 'pleegzorg en jeugdhulp in gezinsvormen'. Deze werkgroep is ook weer verbonden aan een landelijke groep (bestaande uit Jeugdhulp Nederland, VWS, NJi en NVP) die toewerkt naar een landelijke denkkader en handreiking ten behoeve van jeugdhulp in gezinsvormen. Tevens is de bijeenkomst '18x18' bezocht, waarbij 18 pleegjongeren hun verhaal hebben gedaan over zaken waar zij tegen aan zijn gelopen toen zij 18 jaar werden. Hun verhalen en input zijn meegenomen. Verder is er gebruik gemaakt van literatuur, zoals aangegeven in de literatuurlijst.

Leeswijzer

Eerst wordt de ambitie in Haaglanden beschreven en vervolgens wordt nader uitgewerkt hoe deze ambitie bereikt kan worden aan de hand van een drietal ontwikkellijnen. Voor de duidelijkheid onder jeugdigen verstaan we alle kinderen en jongeren. Onder ouders verstaan we biologische ouders van de jeugdigen. Onder opvoeders verstaan we pleegouders, gezinshuisouders, meeleefouders en steungezinsouders.

Hoofdstuk 2 Ambitie Haaglanden

Jeugdigen hebben recht op veilig opgroeien, bij voorkeur in het eigen gezin en *'thuis'*. Als het nodig is, wordt hulp thuis geboden, zodat de jeugdige in het eigen gezin op een veilige manier kan opgroeien. Soms is het nodig dat de jeugdige af en toe buiten het eigen gezin worden opgevangen en dus *'een beetje ergens anders'* hulp ontvangt. Om toch zo gewoon mogelijk op te groeien, wordt hulp ingezet van een ander gezin, waar de jeugdige af en toe naartoe kan, bijvoorbeeld een dag in de week of een weekend in de maand. Dit kan bijvoorbeeld via deeltijdpleegzorg, een meeleef- of steungezin of een maatjesproject. Soms is het nodig dat een jeugdige (tijdelijk) in een ander gezin gaat wonen. Dit kan bijvoorbeeld in een pleeggezin of een gezinshuis. Deze verschillende vormen van opvang in een ander gezin worden *'jeugdhulp in gezinsvorm'* genoemd en worden verder gedetailleerd beschreven in bijlage 1. Er wordt in eerste instantie altijd gewerkt aan *'terugkeer naar huis'*. Binnen een half tot uiterlijk één jaar dient duidelijk te zijn of de jeugdige wel of niet meer naar huis kan. Dit is overeenkomstig aanbeveling in de Richtlijn Pleegzorg. Snelheid is gewenst, maar het moet ook goed gebeuren, waardoor een half jaar soms niet haalbaar is. Wel geldt: hoe jonger de jeugdige, hoe belangrijker het is om tempo te maken. Als de jeugdige niet naar huis kan, dan woont de jeugdige het liefst langdurig in een gezinsvorm. In een gezinsvorm kan de jeugdige zich veilig hechten aan de opvoeders. Het is belangrijk dat het gezin bij de jeugdige en de ouders past en dat de jeugdige zich er thuis voelt. Tegelijkertijd blijven de ouders en andere personen uit het oorspronkelijke netwerk een belangrijke rol spelen in het leven van de jeugdige.

Hoofdstuk 3 Hoe wordt de ambitie bereikt?

Om de ambitie, zoals in hoofdstuk 2 omschreven te realiseren zijn er drie ontwikkellijnen:

- Ontwikkellijn 1: Jeugdige en 'thuis' centraal
- Ontwikkellijn 2: Complexe problematiek
- Ontwikkellijn 3: Kracht van opvoeders en professionals

Deze ontwikkellijnen worden in dit hoofdstuk verder toegelicht.

De ontwikkellijnen worden in het voorjaar van 2017 verder uitgewerkt met betrokkenen uit het veld.

Ontwikkellijn 1: Jeugdige en 'thuis' centraal

In deze ontwikkellijn komen de punten aan de orde die jeugdigen en hun ouders belangrijk vinden. Wat is er nodig om hierbij aan te sluiten?

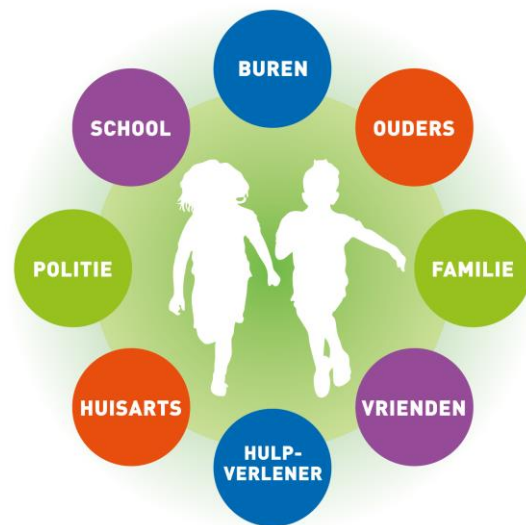
Thuis blijven wonen/voorkomen uithuisplaatsing

Als opgroeien niet vanzelf gaat, kunnen jeugdigen en hun ouders ondersteuning krijgen. Deze ondersteuning is in eerste instantie altijd gericht op het bieden van hulp thuis, zodat jeugdigen in hun eigen gezin op een veilige manier kunnen opgroeien. Bij ouders speelt vaak schaamte een grote rol en de angst voor een eventuele uithuisplaatsing. Daarbij willen ouders natuurlijk ook het liefst dat hun kind thuis blijft wonen, maar tegelijk kunnen er veel problemen bij hen of in het gezin spelen, waarbij een aanpak voor de jeugdige alleen onvoldoende nut heeft. Denk bijvoorbeeld aan psychiatrische problemen of verslaving bij ouders. Verbinding met volwassenzorg vanuit deze optiek is dan ook belangrijk.

In deze fase is het belangrijk hier oog voor te hebben. Eerst wordt gezocht naar mogelijkheden in het netwerk of omgeving van de jeugdigen, eventueel aangevuld met ambulante jeugdhulp. Hier ontstaan ook steeds meer initiatieven in de regio Haaglanden, zoals meeleef- en steungezinnen of maatjesprojecten. Deze vallen formeel niet onder de pleegzorgregeling en zijn als het ware informele vormen van pleegzorg. Jeugdigen doen zo prettige (gezins)ervaringen op en ouders worden ontlast, zodat jeugdigen thuis kunnen blijven wonen en een mogelijke uithuisplaatsing wordt voorkomen. Flexibiliteit en maatwerk is hierbij van belang, net als aandacht te hebben voor mogelijke veiligheidsrisico's.

Bij netwerkpleegzorg kan gekeken worden naar de eisen en of deze niet wat dienen te worden bijgesteld. Vaak kunnen kinderen geplaatst worden bij een gezin uit het netwerk, alleen voldoet het gezin niet aan alle criteria waardoor moet worden uitgeweken naar een plaatsing buiten het gezin om. Ook hier is flexibiliteit van belang.

Verder vraagt dit om versterking van deeltijdpleegzorg ter voorkoming van een uithuisplaatsing. Naast weekend -en deeltijdpleegzorg kunnen ook de mogelijkheden van dagpleegzorg worden verkend.

Duidelijkheid over wel of geen terugkeer naar huis

Zorg voor stabiliteit is wat bij dit thema opkomt. Belangrijk is dat er snel duidelijkheid komt over het perspectief voor de jeugdige, zodat helder is of de jeugdige naar huis gaat of langdurig in ander gezin blijft wonen. Het voorstel is om, net als de Richtlijn pleegzorg aangeeft, dit 'opvoedingsbesluit' binnen een half tot één jaar te nemen en dat dan ook vast te houden als er bijvoorbeeld een nieuwe gezinsvoogd komt. Sommige pleegouders onderschrijven dit en anderen geven aan dat ze juist teveel druk ervaren op de perspectiefverheldering. Ook ouders willen natuurlijk het liefst dat hun kinderen bij hen wonen en ervaren volgens professionals dat zij zich enorm moeten bewijzen om hun uithuisgeplaatste kind weer thuis te krijgen. Dit betekent dat er een nauwe samenwerking dient te zijn tussen de lokale teams, de pleegzorg en de Gecertificeerde Instellingen. Een samenwerking gericht op het ondersteunen van de jeugdige en het gezin om een verantwoorde terugkeer naar huis mogelijk te maken. Vanaf begin dienen alle professionals die betrokken zijn bij de jeugdige te werken vanuit dezelfde visie en uitgangspunten te opereren, elkaar op te zoeken als dat nodig is en gezamenlijk al naar gelang de situatie hun rollen en taken flexibel vorm te geven.

Wisselende gezinsvoogden

'Ik ga toch weer naar mijn moeder', zegt pleegkind vaak. 'Wij hielden ons altijd op de vlakte', zegt pleegmoeder. 'Dan zeiden we: we hopen voor je dat je weer bij haar mag wonen. 'De onzekerheid duurt al jaren. In de drie jaar dat ze bij hen woont, heeft pleegkind vijf gezinsvoogden gehad. 'De eerste zei: ik ben al heel ver om moeder uit het ouderlijk gezag te halen. De tweede zei: nee hoor, we gaan terugwerken naar huis. De derde ging wéér een andere kant op. (Effting, 2015)

Duidelijkheid over de reden van uithuisplaatsing

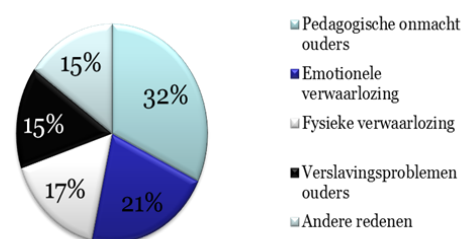
Het is belangrijk dat jeugdigen de reden weten van hun uithuisplaatsing. Anders krijgen jeugdigen het gevoel dat het aan hen ligt en houden ze hier gedurende hun plaatsing last van.

Sommige kinderen hebben geen idee waarom ze uit huis moeten

'Dit is hem', zegt de vrouw, terwijl ze op het jongetje wijst. 'En hier zijn de spullen.' 'Sommige kinderen hebben geen idee waarom ze uit huis moeten. Soms wordt letterlijk tegen hen gezegd: jouw mama moet nog wat dingetjes leren. De waarheid moeten ze zelf maar bij elkaar sprokkelen. Daardoor denken kinderen al snel: het zal wel aan mij liggen.' (Effting, 2015)

Om een beeld te krijgen waarom jeugdigen uithuisgeplaatst worden, volgen hier een aantal landelijke cijfers. De redenen van een uithuisplaatsing zijn als volgt. Emotionele verwaarlozing (21%), pedagogische onmacht van ouders (17%), fysieke verwaarlozing (15%) en verslaving (15%).

Redenen uithuisplaatsing
(Okma-Rayzner, 2006)

Contact met oorspronkelijk gezin, familie en/of netwerk

De ouders en andere personen uit het oorspronkelijke netwerk blijven een belangrijke rol spelen in het leven van de jeugdige. Ook jeugdigen uit pleeggezinnen hebben tijdens de inspiratiesessie aangegeven dat het contact onderhouden met hun ouders en familie nodig is. Zij denken bijvoorbeeld aan af en toe kunnen bellen, logeren, leuke dingen kunnen doen en als het kan ook andere familieleden blijven zien. Uit praktijkervaringen van professionals is dit niet altijd het geval, omdat er ook jeugdigen zijn die juist geen contact wensen met hun ouders en/of familie. Dit is dus afhankelijk van de wensen van de jeugdige zelf. Afhankelijk hiervan dient gekeken te worden wat nodig is in het contact met het oorspronkelijke gezin en/of netwerk.

Veiligheid

Jeugdigen uit pleeggezinnen hebben tijdens de inspiratiesessie aangegeven veiligheid belangrijk te vinden. Ze verstaan hieronder dat zij bij iemand hun verhaal kwijt kunnen, te kunnen praten met iemand die hen snapt en ook dat zij persoonlijke herinneringen en spullen hebben. Ook is bekend dat jeugdigen die in andere gezinnen verblijven meer risico lopen op kindermishandeling en seksueel misbruik. In het deelonderzoek van Prof. dr. Hans Grietens, in opdracht van de commissie Samson is aangegeven dat “seksueel misbruik van pleegkinderen in pleegzorg is vaak langdurig, ernstig en gaat gepaard met geweld. Vooral pleegvaders, maar ook de eigen kinderen van de pleegouders worden als daders genoemd. Er is in deze gezinnen vaak ook sprake van fysieke mishandeling, emotionele mishandeling en verwaarlozing. Meisjes, kinderen jonger dan 12 jaar, kinderen met een (verstandelijke) beperking, kinderen die eerder slachtoffer waren van misbruik en kinderen die vaak verplaatst werden in de zorg, lopen meer risico op seksueel misbruik in pleegzorg” (Grietens, 2012).

Volgens professionals is het nodig contact te houden met deze jeugdigen en dat zij iemand hebben waar zij echt hun verhaal kwijt kunnen. Kortom, blijf alert op de veiligheid van jeugdigen in andere gezinnen!

18-/18+

Volgens de jeugdigen uit het boek ‘18x18’ en het jongerenplatform ‘JONG doet mee’ zou het niet moeten uitmaken of je 18 jaar bent of niet, maar de jeugdwet maakt wel onderscheid. Jeugdigen op de grens van 18 jaar lopen tegen allerlei zaken aan. Zeker pleegkinderen kunnen vaak niet terugvallen op hun biologische ouders, omdat zij vaak niet beschikbaar zijn of financieel niet de middelen hebben. Volgens de beschermende factoren van het NJi is het belangrijk dat jeugdigen op iemand kunnen terugvallen en er iemand is die om hen geeft. Pleegkinderen hebben vaak alleen hun pleegouders. Daarbij moeten ze een eigen zorgverzekering betalen, willen ze soms op zichzelf gaan wonen of starten met een studie. Ook pleegouders hebben tijdens de bijeenkomst genoemd dat voor hen na 18 jaar hun pleeghulpvergoeding stopt, terwijl deze jongeren niet altijd zelfstandig kunnen gaan wonen of waar een plek voor begeleid wonen te lang duurt. Jongeren van JONG doen mee en de jeugdigen die gesproken zijn tijdens de inspiratiesessie opperde dat het voor hen fijn zou zijn als zij een ‘startbeurs’ ontvangen na hun 18^e, die afhankelijk is van wat er nodig is op dat moment. Ze zouden deze dan kunnen inzetten voor het betalen van de zorgverzekering (en hiermee schulden worden voorkomen), inrichten van een eigen huis of het financieren van een studie. Ook kan gedacht worden aan verlengde jeugdhulp en daarmee krijgen pleegouders een vergoeding en kunnen zij doen wat nodig is in deze belangrijke

levensfase van jeugdigen. Hierbij is maatwerk van belang en moet uitgegaan worden van de vraag van de jeugdigen.

Daarnaast is het belangrijk om al vroegtijdig, op 16-jarige leeftijd, te beginnen met de voorbereidingen op volwassenheid is samenspraak met de jongere, ouders en overige betrokkenen. Zo kan een jeugdige in een vroeg stadium bewust nadenken en werken aan de toekomst. Tot slot is een terugvalbasis voor 18+ jeugdigen belangrijk zodat de jeugdigen niet het gevoel krijgen er volledig alleen voor te staan na hun 18^e. Het inzetten van steungezinnen kan hierin voorzien.

Ontwikkelijn 2: Complexe problematiek

In deze ontwikkelijn komen de belangrijkste punten rondom complexe problematiek aan de orde die jeugdigen en hun ouders ondervinden. Hierbij wordt er gekeken naar wat er dan nodig is om de complexe problemen voor jeugdigen en ouders zo veel mogelijk te verminderen.

Toegankelijkheid GGZ

Vanuit de jeugdwet is het doel om de residentiële voorzieningen af te bouwen. Daardoor komen de complexe problemen in de jeugdhulp steeds vaker te liggen in gezinshuizen en in de pleegzorg. Doordat de complexe problematiek steeds vaker komt te liggen in pleegzorg en gezinshuizen, wordt 30%- 50% van alle langdurige pleegzorgplaatsingen voortijdig beëindigd¹. Deze beëindigingen van de pleegzorgplaatsingen kunnen leiden tot ernstige gedragsproblemen en psychische problemen onder de jeugdigen.

In de praktijk blijkt dat de GGZ niet altijd toegankelijk is voor jeugdigen die jeugdhulp in andere gezinnen ontvangen. Dit komt doordat hun situatie niet altijd stabiel is of de biologische ouders niet akkoord gaan met een behandeling, terwijl dit wel nodig is. Dit betekent dat het nodig is dat de GGZ toegankelijker wordt gemaakt voor jeugdigen met complexe problematiek die jeugdhulp in gezinsvormen krijgen en hiervoor is het nodig dat mogelijkheden om dit te realiseren verder worden verkend.

‘Zolang ze niet stabiel is, is elke vorm van therapie onmogelijk’

Het was duidelijk dat er veel aan de hand was met haar. Ze was beschadigd. Getraumatiseerd.’ Gezinshuisouders proberen haar binnen te krijgen in de jeugd-ggz. Dat lukt niet. Met geen mogelijkheid. Ze melden haar aan voor psychiatrisch onderzoek. ‘Daarvoor moest haar moeder meewerken. Die zei: nou, sorry, met mij is niks aan de hand en met mijn kind ook niet. ‘Dus wordt het een kleiner psychologisch onderzoek. Dat gaat niet goed, omdat ze zo ongeconcentreerd is dat testen mislukken. ‘Maanden later kwam de conclusie: we moesten haar veel veiligheid en structuur bieden’, Opnieuw proberen ze haar in therapie te krijgen bij de ggz. Gezinshuisouders: ‘De psychiater zei: sorry, dit kind heeft geen vaste basis, het is niet duidelijk waar ze uiteindelijk gaat wonen. Zolang ze niet stabiel is, is elke vorm van therapie onmogelijk.’ (Effting, 2015)

Zo zijn er voorbeelden te vinden van ontwikkelingen van een integratie van begeleiding van opvoeders en behandeling van een jeugdige. Zo is Jeugdformaat als pleegzorgorganisatie bezig met het inzetten van een gedragswetenschapper, die een psychologische behandeling kan geven aan een jeugdige. Deze behandeling kan dan ook worden afgestemd op het gezin en de jeugdige. Vanuit de bijeenkomst met de professionals is ook

¹ Zonmw projectplan, <http://www.zonmw.nl/nl/projecten/project-detail/het-ondersteunen-van-pleeggezinnen-met-een-hoog-risico-op-ongewenste-beeindiging-van-de-plaatsing/voortgang/>

de wens naar voren gekomen om meer gedragswetenschappers te plaatsen bij jeugdhulp in gezinsvormen². Door middel van deze manier kan de kloof worden verkleind tussen de GGZ en de jeugdhulp in gezinsvormen. Daarnaast geeft deze optie meer mogelijkheden tot het bieden van een behandeling bij een jeugdige, omdat er vaak nog sprake is van te lichte vorm van problematiek, waardoor de jeugdige niet wordt geholpen. Doordat de behandeling wordt gegeven door de gedragswetenschapper kan er ook een lichtere vorm van therapie worden aangeboden.

Een andere optie om een betere integratie te realiseren is 'op maat' begeleiden van opvoeders. Niet alle complexe GGZ problematiek hoeft opgelost te worden vanuit een GGZ. Vooral de wat lichtere vormen van behandelingen kunnen worden geborgd in het gezinsleven van de opvoeders en in de opvoeding van een jeugdige. Deze hulp wordt dan gegeven door de opvoeders zelf. Het is dan wel nodig dat zij hiervoor passende ondersteuning en scholing ontvangen. Deze variant is vooral ter sprake gekomen in het gesprek met Jeugdformaat. Zij gaven aan dat de lichtere vormen van behandelingen kunnen worden geborgd in de normale gang van zaken³. Dit idee is ook afkomstig uit de richtlijn pleegzorg van de jeugdbescherming. Hierin wordt aangegeven dat de ondersteuning van opvoeders bij de behandeling van de jeugdige bestaat uit drie lijnen. Deze lijnen zijn de achtergrondinformatie van de jeugdige, ondersteuning bij specifieke problemen, ondersteuning bij het opbouwen van een gehechtheidsrelatie en ondersteuning bij het opvoeden van een jeugdige met een trauma⁴

Complexe problematiek

Het is belangrijk de jeugdhulp voor jeugdigen met complexe problematiek vraaggericht in te richten. Niet voor alle jeugdigen met complexe problematiek is jeugdhulp in gezinsvormen de ideale oplossing. Denk bijvoorbeeld aan gespecialiseerde kleinschalige langdurige gezinshuizen voor jeugdigen met zware hechtingsproblematiek of zware vormen van autisme. Ook kleine leefgroepen zijn mogelijk.

Op dit moment zijn er 29 gezinshuizen in de regio Haaglanden. Deze gezinshuizen vangen ongeveer 91 kinderen op per jaar. Dit is niet voldoende om jeugdige met specifieke en complexe problemen op te vangen. Daarom zijn er meer gespecialiseerde gezinshuizen nodig die de jeugdige langdurig kunnen opvangen, ook na hun 18de verjaardag.

Om de langdurige specialistische gezinshuizen te realiseren is het belangrijk dat er een verkenning wordt gedaan naar de specialistische gezinshuizen en hier te kijken naar wat de doelgroep is van de specialistische gezinshuizen en wat zij nodig hebben. Vervolgens kunnen er nog gezinshuizen worden geworven en geselecteerd die daarbij passen. Belangrijk is wel te letten op het kwaliteitskeurmerk voor de gezinshuizen. Dit keurmerk is een kwaliteitssysteem dat op alle gezinshuizen toepasbaar is en het is op basis van de kwaliteitsstandaarden van de Jeugdwet. Dit keurmerk wordt toegekend voor drie jaar.

Op het moment dat een jeugdige echt niet opgevangen kan worden in een residentiële instelling, dan kan het nodig zijn om toch een kleinschalige vorm van residentiële opvang te realiseren. Dit kan in de vorm van een logeerhuis⁵. In een logeerhuis worden er een aantal jeugdigen opgevangen in kleinere groepen. Deze opvang is de hele week lang met een aantal vaste begeleiders. Gedurende de hele opvang werken de kinderen en verzorgers nauw met elkaar samen om de problemen onderling te verminderen. Het logeerhuis is een idee van Jeugdformaat en is bedoeld voor kinderen onder de twaalf jaar.

² Bijeenkomst professionals

³ Gesprek Jeugdformaat

⁴ Richtlijn pleegzorg, <http://richtlijnenjeugdhulp.nl/pleegzorg/de-ontwikkeling-van-het-pleegkind-volgen-en-stimuleren/de-termijn-waarbinnen-een-opvoedingsbesluit-moet-worden-genomen/>

⁵ Gesprek Jeugdformaat

Ontwikkellijn 3: Kracht van opvoeders en professionals

In deze ontwikkellijn komen de punten aan de orde over hoe we de opvoeders en professionals in hun kracht kunnen zetten en wat hiervoor nodig is. Het gaat hier onder andere om erkenning van opvoeders, maar ook om belang van goede matching, scholing, praktische ondersteuning en netwerken.

Erkenning van opvoeders

De opvoeders leveren een zeer belangrijke bijdrage aan het opgroeien en opvoeden van de jeugdige, maar vanuit de praktijk blijkt dat de opvoeders niet altijd worden betrokken bij de besluitvorming over de jeugdigen. Daarbij krijgen zij ook niet altijd de erkenning voor wat zij betekenen voor de jeugdigen (en ook voor de professionals). Dit is wat de pleegouders zelf hebben aangegeven tijdens de bijeenkomst. Zij willen graag serieus genomen worden.

Matching en voorkomen van eventuele breakdown

Een belangrijk punt bij de ondersteuning van de opvoeders, in de jeugdhulp in gezinsvormen, is het matchen van de capaciteiten van de opvoeders en de behoeften, wensen en leeftijd van jeugdigen. Problemen van de kinderen. Een goede matching is een belangrijke voorspeller van goede hulp en begeleiding in een gezin. Samenwerking met alle betrokken personen is een belangrijke succesfactor voor een goede match. Daarnaast is een goede match afhankelijk van de interactie tussen een aantal factoren:

- De vraagstelling van het pleegkind;
- De opvoedingskwaliteit en het opvoedingsklimaat van de pleegouders;
- De verwerking van de uithuisplaatsing door de ouders en hun houding hiertegenover.

Jeugdigen uit pleeggezinnen hebben tijdens de inspiratiesessie aangegeven dat zij het belangrijk vinden dat zij een 'thuis' hebben. Zij willen vertrouwen en liefde ontvangen van hun pleeggezin en het gevoel hebben dat ze altijd bij hun pleegouders kunnen terugkomen. Zij willen graag een eigen plekje/kamer, sporten of andere vrijetijdsbestedingen doen. Belangrijk is dat rekening wordt gehouden met hun wensen, zodat zij goed gedijen in een andere gezin.

Verder kwam tijdens de inspiratiesessie met professionals aan de orde dat het belangrijk is dat wordt beoordeeld of (als dat nodig mocht zijn) de jeugdige in het andere gezin kan blijven en dus niet alleen naar tijdelijke oplossingen wordt gekeken. Als vanaf het begin gekeken wordt of jeugdige kan blijven in een nieuwe gezin en vanaf begin een goede matching plaatsvindt, wordt een onnodige crisisplaatsing en/of overplaatsing naar ander gezin mogelijk voorkomen met mogelijke ernstige gedrags- en/of emotionele problemen bij de jeugdige van dien. Zo blijkt uit een artikel van de Lange (2015) dat een breakdown in de plaatsing van een jeugdige in een gezin kan leiden tot traumatische ervaringen bij de jeugdige, de kans op probleemgedrag vergroot en later kan leiden tot ernstige emotionele en gedragsproblemen. Niet alleen voor de jeugdige kan een breakdown traumatische gevolgen hebben, maar ook voor de opvoeders zorgt dit voor een traumatische ervaring. Daarom is het essentieel om in te zetten op het voorkomen van een breakdown en de match tussen de opvoeders en de jeugdigen te verbeteren⁶. Dit kwam ook aan de orde tijdens de bijeenkomst met de professionals. Mocht er dan toch een breakdown plaatsvinden dan is passende nazorg nodig, zowel voor de jeugdige als de opvoeder. Dit kwam ook naar voren in de bijeenkomst met de professionals⁷.

⁶ De Lange, M. (2015). Aantal breakdowns in de pleegzorg moet en kan omlaag.

⁷ Zie verslag bijeenkomst professionals

Scholing

Iedere opvoeder, in de jeugdhulp in gezinsvormen, krijgt een algemene cursus over de opvoeding van jeugdigen en krijgt uitleg over hoe de jeugdhulp in gezinsvormen werkt. Volgens de opvoeders uit de inspiratiebijeenkomst wordt in deze cursussen minder aandacht besteed aan specifieke problemen zoals hechtingsproblematiek of trauma's. Daarnaast wordt de jeugdhulp in gezinsvormen steeds complexer, doordat de er steeds minder een beroep wordt gedaan op de residentiële opvang. Daardoor willen de opvoeders ook meer handvaten om deze problemen aan te pakken. Dit geldt ook voor de professionals, omdat het voor hen ook niet altijd bekend is hoe je met complexe problemen om moet gaan en dan is een aantal extra handvaten gewenst.

Niet alleen vanuit de bijeenkomst met pleegouders en professionals is gebleken dat er behoefte is aan meer scholing op het gebied van bepaalde thema's en onderwerpen, maar ook vanuit het jaarverslag van de Nederlandse Vereniging voor Pleegouders (NVP) is dit gebleken⁸. De wens van de opvoeders is niet alleen dat er meer scholing komt op het gebied van specifieke thema's, maar ook dat de scholing meer op maat plaatsvindt. Het is nu vooral dat er een cursus plaatsvindt op een bepaald thema en daar krijg je dan een aantal handvaten aangereikt, maar de cursus is niet geënt op de specifieke vragen van de opvoeders. De deskundigheidsbevordering van opvoeders en professionals kan het beste worden gedaan worden door kennisinstituten en aanbieders van jeugdhulp in gezinsvormen, omdat zij over de kennis beschikken van de thema's.

Netwerken

Voor de opvoeders is het belangrijk om met elkaar in contact te komen om ervaringen uit te wisselen. Een netwerk zorgt er niet alleen voor dat de opvoeders met elkaar in contact komen en ervaringen kunnen uitwisselen, maar het geeft ook een gevoel van dat ze ergens bij horen en dat ze er niet alleen voor staan. Dit komt doordat ze in gesprek komen met gelijkgestemden, die weten waar het over gaat en wat het betekent om opvoeder te zijn. Een lokaal netwerk van opvoeders zorgt er ook voor dat er een betere zichtbaarheid komt van de opvoeders. Via een lokaal netwerk kun je makkelijker invloed uitoefenen op het beleid op het gebied van jeugdhulp in gezinsvormen.

Volgens het jaarverslag van de NVP blijkt dat meer dan de helft van alle opvoeders er behoefte aan heeft om met elkaar in contact te komen. Hierbij wordt vooral de laagdrempelige vorm van netwerken vooropgesteld, omdat ze dan op een informele manier met elkaar kunnen spreken over bepaalde thema's. Dit kwam ook naar voren in de bijeenkomst met de opvoeders, omdat ze aangaven dat ze graag volgend jaar weer een gelijkgestemde bijeenkomst hebben met elkaar, maar dan ook met andere mensen en niet alleen met de pleegouders. Hier komt dus duidelijk naar voren dat de behoefte van een lokaal netwerk bij opvoeders daadwerkelijk aanwezig is.

Praktische ondersteuning

De gesprekken met de opvoeders en met de professionals hebben laten zien dat de wens niet alleen is om ondersteuning op het gebied van deskundigheidsbevordering te krijgen, maar ook op hele praktische zaken, zoals "waar ik moet zijn met deze vraag?" of "wat moet ik doen als mijn kind 18 wordt?". Het verstrekken van informatie aan opvoeders is dus belangrijk, zodat zij niet dagen bezig zijn met het uitzoeken waar ze een regeling moeten aanvragen en hoe dat werkt. Hiervoor zijn er verschillende mogelijkheden genoemd door

⁸ Zie jaarverslag NVP

opvoeders tijdens de bijeenkomst, zoals het aanbieden van administratieve ondersteuning door de zorgaanbieder, het inrichten van één loket, waarbij je met alle vragen terecht kunt en een handboek voor de opvoeders met alle praktische informatie. Daarnaast helpt het volgens opvoeders als de ondersteuning flexibel is ingericht, zodat zij er gebruik van kunnen maken op het moment dat zij het nodig hebben. Vanuit de bijeenkomst met de opvoeders is ook aangegeven dat er behoefte is aan respijtzorg. Het opvoeden van een jeugdige kan zwaar zijn en het zou opvoeders dan helpen als zij op momenten worden ontlast van de opvoeding van de jeugdige⁹.

Tijdens de bijeenkomst met de opvoeders kwam naar voren dat het bij de praktische ondersteuning ook over de financiële ondersteuning van de opvoeders gaat. Zij wensen dat de bijzondere kosten voor de jeugdige niet alleen worden vergoed, maar dat deze kosten ook flexibel kunnen worden ingezet. Het gaat hier om kosten die nodig zijn om het kind een veilig thuis te bieden, zoals opstartkosten voor kleding, kamerinrichting, vervoerskosten etc. Daarnaast geven zij aan dat zij duidelijkheid wensen over wie welke kosten betaalt die gemaakt zijn voor de jeugdige en hoe dit wordt betaald¹⁰. Vanuit de bijeenkomst werd er aangegeven dat de pleegvergoeding wegvalt na het achttiende levensjaar van het kind. Hierdoor komt de opvoeder in de knel met de kosten, omdat de jeugdige vaak nog niet op zichzelf kan gaan wonen en dus dan bij de opvoeders blijft wonen, terwijl dit financieel niet haalbaar is voor de opvoeders. Daarnaast duurt een plek in het begeleid wonen te lang, waardoor ze noodgedwongen toch bij de opvoeders moeten blijven wonen.

Samenwerking lokale teams

De jeugdhulp in gezinsvormen is geen losstaande jeugdhulp. Het is een onderdeel van de gehele jeugdhulpmogelijkheden. Vandaar dat het een onderdeel vormt van de integrale aanpak en dus is er verbinding nodig tussen de lokale teams en de jeugdhulp in gezinsvormen. Daarnaast als de jeugdige uithuis geplaatst wordt, dan moet er gewerkt worden aan terugkeer naar huis en daar hebben de lokale teams een belangrijke rol in. Er wordt nog wel eens gedacht door lokale teams dat zij niet meer hoeven om te kijken naar jeugdigen die worden opgevangen door jeugdhulp in gezinsvormen. Dit kwam ook naar voren in de bijeenkomst met de professionals en tijdens de verschillende gesprekken met de professionals.

Om de samenwerking tussen de lokale teams en de jeugdhulp in gezinsvormen te verbeteren is het belangrijk dat er extra ondersteuning en deskundigheidsbevordering komt van hun eigen professionaliteit en dat zij leren over de professionaliteit van elkaar. Hierdoor kun je voorkomen dat de professionals alleen vanuit hun perspectief naar een jeugdige kijken en de lokale teams vanuit hun perspectief en er verkokering ontstaat. Ook wordt hierdoor de samenwerking versterkt en kun je elkaar aanvullen. Dit is ook benadrukt door de professionals.

Werving opvoeders

Om de jeugdhulp in gezinsvormen mogelijk te maken, is het belangrijk dat er opvoeders zijn. Daarom is het nodig dat er geïnvesteerd wordt in zowel de werving als in het behoud van de opvoeders. Dit is binnen de jeugdhulp in gezinsvormen geen gemakkelijke klus, omdat veel mensen denken dat het of te zwaar is voor ze of ze de druk niet aan kunnen om fulltime nog jeugdigen op te voeden naast hun eigen werk. Tijdens de bijeenkomst met de professionals werd het idee geopperd om gezamenlijk te werven en opvoeders te behouden voor meerdere varianten. Nu is het zo dat pleegouders, meeleefouders of steungezinouders apart worden geworven. Het komt voor dat pleegouders afhaken, omdat zij pleegzorg te zwaar vinden (tijdens introductie cursus, maar ook na plaatsing). Als hen ook andere mogelijkheden worden aangedragen, zoals het worden van meeleefouder of steungezinouder, zouden zij dit kunnen overwegen en zich nog kunnen blijven inzetten voor jeugdigen in een andere gezinsvorm die op dat moment beter bij hen past.¹¹

⁹ Zie verslag bijeenkomst opvoeders

¹⁰ Zie verslag bijeenkomst opvoeders

¹¹ Zie verslag bijeenkomst professionals

Literatuur

VNG (december 2013). *Pleegzorg, een bijzondere vorm van jeugdhulp. Stelselwijziging Jeugd.*

Femmie Juffer, Lindy Popma, Monique Steenstra (2016). *18 x 18. Pleegkinderen op de drempel*

Grietens, P. d. (2012). SEKSUEEL MISBRUIK VAN KINDEREN IN PLEEGZORG. Groningen: afdeling Orthopedagogiek, Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen .

Effting, M. (2015, Maart 7). *Verwaarloosde en misbruikte kinderen, wie helpt ze nog?* De Volkskrant.

Gemeente Olst-Wijhe (januari 2014). *Leven in twee gezinnen*

VNG (december 2013). *Stelselwijziging; pleegzorg, een bijzondere vorm van jeugdhulp*

NJi (maart 2015). *Pleegzorg: de kracht van een (tijdelijk) ander thuis!*

VNO, NVMW en NIP (juli 2015). *Richtlijnen Jeugdhulp en jeugdbescherming*

Seinpost (september 2015). *Quick scan pleegzorg*

Websites:

Sites voor steunouders, Dushihuis en gezinshuis.com

<file:///H:/downloadbestandnvpkaterna4090216.pdf>

<https://kennisnetjeugd.nl/blog/261-aantal-breakdowns-in-de-pleegzorg-moet-en-kan-omlaag>

<http://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=7147&m=1469436781&action=file.download>

Bijlage 1 Diverse vormen van jeugdhulp in gezinnen

Er zijn diverse vormen van jeugdhulp in gezinnen. U kunt denken aan pleegzorg, gezinshuis, meeleef- en steungezinnen en maatjesprojecten. Hieronder worden deze verder beschreven.

Pleegzorg

Pleegzorg is het (tijdelijk) opvoeden en verzorgen van een jeugdige van iemand anders. Pleegouders bieden jeugdigen een thuis, waar ze kunnen rekenen op aandacht en een eigen plek. Zij vangen jeugdigen op totdat ouders de zorg weer aan kunnen. Bij de pleegzorg gaat het om jeugdigen van 0 tot 18 jaar, die meestal veel hebben meegemaakt en daardoor zorg en aandacht te kort zijn gekomen¹².

Pleegzorg komt in verschillende vormen voor. Sommige jeugdigen zijn een aantal weekenden in de maand of in de vakanties in een pleeggezin. Soms is het beter voor een jeugdige dat de pleegouders de opvoeding tijdelijk helemaal overnemen. Voorop staat dat de jeugdige na verloop van tijd het liefst weer thuis moet kunnen wonen. Daar wordt samen met ouders en pleegouders en het kind (alleen bij 12+) aan gewerkt. Als blijkt dat ouders de opvoeding niet meer zelf op zich kunnen nemen, blijft een jeugdige voor langere tijd bij pleegouders wonen¹³.

Als een jeugdige bij familie of bekenden kan wonen waar het zich op zijn gemak voelt, heet dat netwerkpleegzorg. Netwerkpleegzorg heeft altijd de voorkeur boven de bestandspleegzorg. Pas als netwerkpleegzorg niet mogelijk is, wordt gekeken naar andere pleeggezinnen. Dit heet bestandspleegzorg. Hierin zijn verschillende varianten mogelijk¹⁴.

Pleegzorg kent twee varianten van hulpverlening en opvoeding. Bij de hulpverleningsvariant groeit een jeugdige tijdelijk op bij pleegouders. Ondertussen wordt onderzocht wie de dagelijkse opvoeding en verzorging van de jeugdige in de toekomst gaat uitvoeren. Wat is de beste plek voor de jeugdige? Is terugkeer naar huis mogelijk en/of wenselijk? Ouders werken actief mee aan deze vragen door gericht aan de slag te gaan met hun problemen. Zij krijgen intensieve begeleiding en onderhouden regelmatig contact met hun kind. De pleegouders hebben een verzorgende en opvoedkundige taak voor de jeugdige en onderhouden contact met de ouders. De hulpverleningsvariant kan ook starten vanuit crisisopvang. In dat geval is de situatie zo erg dat de jeugdige acuut uit huis moet worden geplaatst. Een ruzie tussen ouders loopt bijvoorbeeld uit de hand of een jeugdige loopt weg van huis. Het belangrijkste doel van crisispleegzorg is het bieden van veiligheid en rust aan de jeugdige¹⁵.

Bij de opvoedvariant hebben jeugdigen voor een langere periode, zelfs tot ze meerderjarig zijn, een pleeggezin nodig. De redenen zijn divers: kindermishandeling, ernstige verwaarlozing, financiële problemen, ziekte of overlijden van ouders. Soms is moeilijk gedrag van de jeugdige de oorzaak. Deze vorm van pleegzorg wordt ingezet als problemen van de ouders zo structureel zijn, dat ze niet meer kunnen worden opgelost. Pleegouders dragen de verantwoordelijkheid voor de opvoeding. Zij zorgen ervoor dat het pleegkind zich zo optimaal mogelijk kan ontwikkelen. Het is goed om te beseffen dat het nooit helemaal zeker is of het pleegkind echt zo lang blijft. De thuissituatie kan altijd veranderen¹⁶.

Voor een aantal ouders en jeugdigen biedt opvang in een deeltijdpleeggezin uitkomst. Ouders kunnen dan even bijkomen van hun soms zware opvoedingstaak. Ook jeugdigen in een behandelgroep, gezinshuis of pleeggezin kunnen eventueel gebruik maken van een deeltijdpleeggezin. Het gaat dan om kinderen die geen

¹² Rijksoverheid pleegzorg, <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/pleegzorg/inhoud/pleegzorg-of-gezinshuis>

¹³ Nederlands Jeugd Instituut, <http://nji.nl/Soorten-pleegzorg>

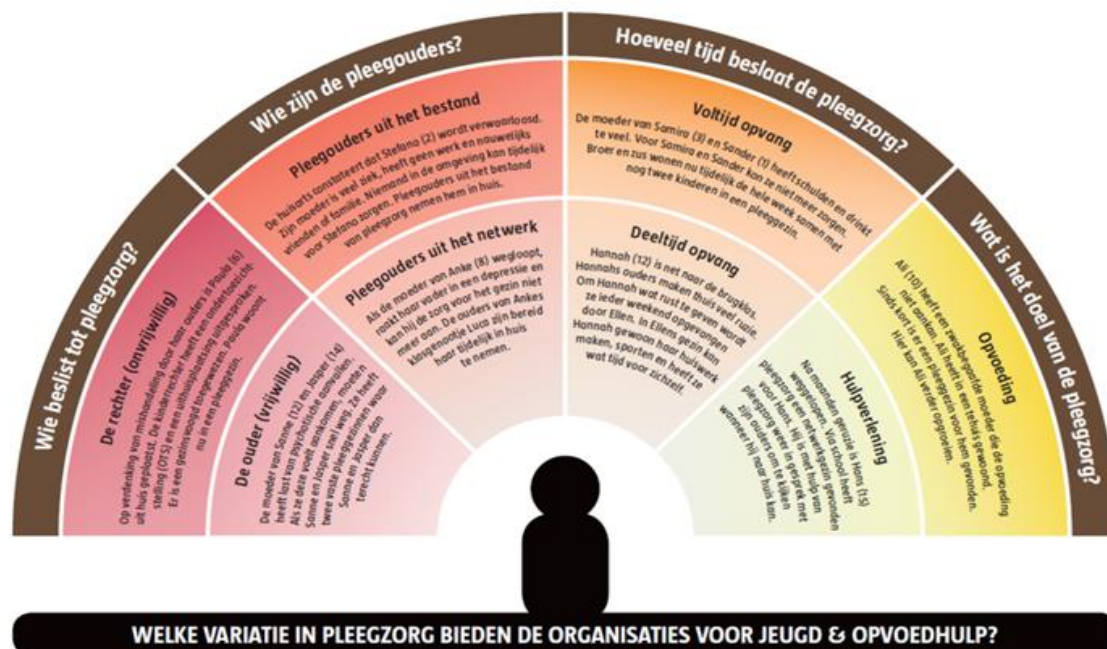
¹⁴ Nederlands Jeugd Instituut, <http://nji.nl/Soorten-pleegzorg>

¹⁵ Nederlands Jeugd Instituut, <http://nji.nl/Soorten-pleegzorg>

¹⁶ Nederlands Jeugd Instituut, <http://nji.nl/Soorten-pleegzorg>

eigen netwerk hebben, toch een fijne plek voor een paar dagen te kunnen bieden. Meestal gaat dit om één à twee weekenden per maand en een deel van de schoolvakantie. De relatie met de eigen ouders blijft voor een pleegkind altijd van belang. Als het kan, houdt een pleegkind daarom steeds contact met zijn of haar ouders¹⁷.

In onderstaande figuur worden de verschillende varianten van pleegzorg schematisch weergegeven:

Op 01 januari 2016 zaten er in de regio Haaglanden 1.059 kinderen in een pleeggezin. Over heel Nederland zaten er op 1 januari 2016 18.865 kinderen in een pleeggezin. Het aantal pleegkinderen voor heel 2015 lag landelijk op 22.512 kinderen. In de regio Haaglanden waren dit 1.271 kinderen. In de regio Haaglanden zijn er 972 pleeggezinnen. Op het landelijke niveau zijn er 12.408 kinderen. In de regio Haaglanden was het percentage netwerkpleeggezinnen 62% van het totale aantal pleeggezinnen. Dit zijn dus 602 netwerkpleeggezinnen. De overige 38% van de pleeggezinnen is een bestandspleeggezin. Dit zijn ongeveer 370 bestandspleeggezinnen. Op landelijk niveau liggen de percentages pleeggezinnen toch anders. Op landelijk niveau zijn 41% van de pleeggezinnen netwerkpleeggezinnen. Dit zijn ongeveer 5.087 pleeggezinnen. De overige 59% van de pleeggezinnen op landelijk niveau zijn bestandspleeggezinnen. Dit zijn ongeveer 7.321 pleeggezinnen. In de regio Haaglanden staan 40 kinderen op de wachtlijst voor een pleeggezin. Op landelijk niveau staan er 525 kinderen op de wachtlijst voor een pleeggezin. In de regio Haaglanden zit 69% van de kinderen vanuit een gedwongen kader in een pleeggezin. Hierbij gaat het om ongeveer 730 kinderen. Dit percentage is ongeveer gelijk aan het landelijke percentage. Dit percentage is namelijk 64% van het totaal aantal kinderen. Hierbij gaat het om ongeveer 12.073 kinderen. De leeftijd van de pleegkinderen is in de regio Haaglanden zeer verschillend met het landelijke aantal. De verschillende percentages zijn samengevat in een tabel¹⁸

Leeftijd kinderen in een pleeggezin	Percentage kinderen in een pleeggezin in de regio Haaglanden	Percentage kinderen in een pleeggezin in heel Nederland
0-4 jaar oud	11%	30%
4-12 jaar oud	45%	37% (4-11 jaar oud)
12 jaar en ouder	44%	16% (12-14 jaar oud) 15% (15-17 jaar oud) 2% (18 jaar oud)

¹⁷ Nederlands Jeugd Instituut, <http://nji.nl/Soorten-pleegzorg>

¹⁸ Factsheet pleegzorg Nederland

De gemiddelde duur van de plaatsingen in de regio Haaglanden is 4,8 jaar. De vergelijking tussen de regio Haaglanden en heel Nederland is samengevat in een tabel.

Periode	Aandeel jaren in een pleeggezin in de regio Haaglanden	Aandeel jaren in een pleeggezin in de heel Nederland
<1 maand	1,5%	4%
1 tot 4 maanden	4,8%	6% (1-3 maanden)
4 tot 7 maanden	4,5%	8% (3-6 maanden)
7 maanden tot 1 jaar	7,5%	18% (6-12 maanden)
1 tot 2 jaar	10,1%	17%
2 tot 5 jaar	27,6%	47% (langer dan 2 jaar)
5 tot 10 jaar	33,5%	
10 jaar of langer	10,4%	

Gezinshuizen

Een gezinshuis is een kleinschalige vorm van residentiële hulpverlening voor uithuisgeplaatste jeugdigen in een gezinsetting. In een gezinshuis wonen gemiddeld 3 tot 6 uit huis geplaatste jeugdigen samen met de gezinshuisouders en hun eigen kinderen. In een normaal huis in een gewone buurt. Deze ouders zijn de vaste opvoeders, vormen de vaste basis. Ze bieden naast veiligheid en rust ook een professionele begeleiding. Anders dan in bijvoorbeeld een leefgroep is dat 24 uur per dag en 7 dagen per week. En anders dan in een pleeggezin zijn de ouders professionele opvoeders¹⁹.

Door middel van het “gewone” leven in een gezin is het mogelijk om weer een basisgevoel van veiligheid te ervaren. En om volop mee te doen in de maatschappij en zo zelfvertrouwen op te bouwen. In een gezinshuis vinden jeugdigen structuur, veiligheid en geborgenheid. Vaak is er sprake van complexe problematiek die vraagt om professionele begeleiding. Gezinshuisouders zijn experts in opvoeden van kinderen. Ze hebben veelal een achtergrond in de zorg voor jeugd. En beschikken over de juiste eigenschappen waarmee ze jeugdigen kunnen leren om weer vertrouwen in volwassenen te ontwikkelen²⁰.

Kenmerkend voor een gezinshuis is:

- Het is een 'gewoon' huis in een 'gewone' straat dat meestal eigendom is van de zorgaanbieder;
- Eén van de gezinshuisouders is in dienst bij die zorgaanbieder of is franchisenemer van de zorgaanbieder;
- De gezinshuisouder heeft een werk- en denkniveau op het gebied van de pedagogiek of didactiek op minimaal mbo-niveau;
- De gezinshuisouders, de ouders en de jeugdigen die in het gezinshuis wonen, worden begeleid door de zorgaanbieder;
- Een plaatsing in een gezinshuis kan verschillende doelen hebben, zoals: het bieden van een perspectiefvolle opvoedingssituatie, tijdelijke hulp om terugkeer naar huis mogelijk te maken of het verminderen van de gedragsproblematiek van de jeugdige²¹.

In de regio Haaglanden verbleven op 1 januari 2016 ongeveer 91 kinderen in gezinshuis. In heel 2015 hebben ongeveer 125 kinderen in een gezinshuis gewoond. In de regio Haaglanden zijn 29 gezinshuizen. Er staan in de regio Haaglanden 15 kinderen op een wachtlijst voor een plaatsing in een gezinshuis. In de regio Haaglanden zijn de meeste kinderen in een gezinshuis tussen de 12- 18 jaar oud. Vervolgens komt de groep tussen de 4-12 jaar oud en als laatste komen de kinderen tussen de 0-4 jaar oud.

¹⁹ Factsheet gezinshuizen 2014

²⁰ Factsheet gezinshuizen 2011

²¹ Factsheet gezinshuizen 2011

De bijbehorende percentages bij de leeftijdscategorieën staan in deze tabel:

Leeftijdscategorie	Percentage	Aantal kinderen
0-4 jaar	1%	1
4-12 jaar	30%	27
12 jaar en ouder	69%	62

De gemiddelde duur van een plaatsing is 2,5 jaar. Dit is de gemiddelde plaatsing voor de regio Haaglanden.

Andere varianten van jeugdhulp in gezinsvormen

Nu de nadruk in de samenleving meer ligt op participatie, eigen kracht en zelfredzaamheid van burgers, ontstaan ook nieuwe vormen van jeugdhulp in gezinsvormen. Hieronder wordt kort een aantal initiatieven beschreven die in de regio Haaglanden te vinden zijn.

Meeleefgezinnen van de Jutters

In november 2015 is er in Den Haag gestart met de pilot MeeleefGezin. Meeleefgezinnen bieden veilige, stabiele opvang aan een jong kind in de leeftijd van 0 tot 5 jaar van ouders met psychische problemen. De Jutters, Indigo en Stichting MeeleefGezin werken in dit project nauw samen.

De landelijke stichting MeeleefGezin heeft een programma ontwikkeld dat ouders met psychiatrische problemen de steun biedt van een meeleefgezin. Meeleefgezinnen bieden veilige, stabiele opvang aan een jong kind in de leeftijd van 0 tot 5 jaar. De opvang is op vaste tijden en in goed overleg met de ouders, tenminste een dagdeel per week en een weekend in de maand. De bedoeling is een duurzame samenwerking, zo mogelijk tot het kind volwassen is. Regelmaat en continuïteit geven het kind houvast. Meeleefgezinnen zijn er voor de zorg voor het kind en dragen bij aan zijn ontwikkeling. Met de opvang ontlasten zij de ouders die even op krachten kunnen komen. Zo zijn de ouders beter in staat om met meer plezier zelf voor hun kind te zorgen. Meeleefgezinnen dragen ertoe bij dat de jeugdige thuis kan blijven wonen en de band met de ouders in stand blijft. Dat is belangrijk voor zijn ontwikkeling. De veiligheid, hechting en gezonde ontwikkeling van de jeugdige staan voorop. Dat biedt de jeugdige betere toekomstkansen.

Meedoen aan MeeleefGezin is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. De betrokkenen sluiten samen een overeenkomst waarin ze zich langere tijd aan elkaar verbinden in het belang van het jonge kind. De meeleefgezinnen worden geselecteerd en getraind door professionals van De Jutters en Indigo. Zij worden voorbereid op extra stimulering van de ontwikkeling van het jonge kind. Meeleefouders hebben minimaal een MBO-niveau²². Stichting MeeleefGezin zorgt voor ondersteuning van het op gang komen van de samenwerking tussen ouders en meeleefgezin op basis van gelijkwaardigheid.

Nederland telt op jaarbasis 577.000 minderjarige KOPP/KVO-kinderen²³. De kans dat deze kinderen een psychische stoornis ontwikkelen is drie tot dertien keer zo groot als bij kinderen die niet opgroeien met ouders met psychische of verslavingsproblemen. Gezien de omvang van de doelgroep en het verhoogde risico op problemen staat KOPP/KVO nationaal en internationaal in de belangstelling binnen de gezondheidszorg. Onderzoek toont aan dat met preventieve interventies de beschermende factoren voor het KOPP/KVO-kind versterkt kunnen worden, waardoor de kans op problemen later in hun leven kan worden gereduceerd.

²² Stichting MeeleefGezin, <http://www.meeleefgezin.nl/home/meeleefgezin-worden>

²³ Nederlands Jeugd Instituut, [http://www.nji.nl/nl/Databank/Cijfers-over-Jeugd-en-Opvoeding/Kinderen-van-ouders-met-psychische-problemen-\(KOPPKVO\)](http://www.nji.nl/nl/Databank/Cijfers-over-Jeugd-en-Opvoeding/Kinderen-van-ouders-met-psychische-problemen-(KOPPKVO))

Het meeleefgezin sluit hier goed op aan, omdat het helpt bij de ondersteuning van ouders met psychische en/of een licht verstandelijke beperking. De pilot is alleen gestart in Den Haag en hiervoor is een subsidie verstrekt door de gemeente Den Haag. Er kan onderzocht worden of dit ook in andere gemeenten ingezet kan worden.

Steungezinnen van Humanitas

Ouders kunnen soms door allerlei oorzaken de verzorging en opvoeding (tijdelijk) moeilijk alleen aan. Daarvoor zijn steunouders. Steunouders zijn de “tante en oom” of “oma en opa” bij wie een kind thuis terecht kan, een of meer dagdelen per week. Zij geven het kind een aanvullend “thuis” en ontlasten zo de ouders, die energie kunnen opdoen. Steunouders zetten zich vrijwillig in. Zij worden begeleid door een professionele organisatie. Steunouder richt zich in principe op kinderen van 0 tot 13 jaar of ouder. Het gaat om kinderen die een ouder of ouder(s) hebben met een kwetsbaarheid. Deze kwetsbaarheid kan een verschillende achtergrond hebben zoals psychische stoornissen, verstandelijke beperkingen, fysieke problemen, gebrek aan regie over en structuur binnen het huishouden, sociaal isolement of vanwege andere kwetsbaarheden. Het gaat om ouders die niet of onvoldoende over een netwerk beschikken waarop zij beroep kunnen doen. Stichting Steunouder Nederland wil bevorderen dat:

- Een kind mede dankzij een “aanvullend thuis” bij de ouder(s) kan blijven wonen;
- De ouder de regie in eigen handen houdt en daarmee de eigen verantwoordelijkheid;
- Zwaardere zorg (begeleiding, pleegzorg / uithuisplaatsing) voor het kind niet nodig is;
- Een gelijkwaardige uitwisseling rond de opvoeding van het kind ontstaat tussen vraagouder en steunouder;
- Sociale steun en daarmee sociale cohesie in de samenleving toeneemt.

In de regio Haaglanden is Humanitas bezig met het verder opzetten van steungezinnen.

Maatjesprojecten

Stichting Vitalis en Jong Perspectief zijn professionele non-profit organisaties. Zij begeleiden jeugdigen in de leeftijd van 5 tot en met 18 jaar, die zich als gevolg van een tekort aan aandacht in een kwetsbare positie bevinden en het risico lopen in de problemen te raken. Door het koppelen van deze jeugdigen aan een (volwassen) maatje, voor één jaar, wordt ingezet op voorkoming van (intensieve) professionele jeugdhulpverlening.

De vrijwilligers van Home-Start en Home-Start+ ondersteunen ouders bij de opvoeding van hun kinderen. Bij Home-Start bieden ervaren en getrainde vrijwilligers ondersteuning, praktische hulp en vriendschappelijk contact aan ouders met ten minste één kind tot 7 jaar. Home-Start+ is voor gezinnen met ten minste één kind in de leeftijd van 7 tot en met 14 jaar. Home-Start en Home-Start+ willen met het programma het zelfvertrouwen van ouders vergroten en hun sociale relaties versterken. Door de ondersteuning proberen Home-Start en Home-Start+:

- te voorkomen dat alledaagse problemen uitgroeien tot ernstige en langdurige problemen;
- het zelfvertrouwen van ouders te vergroten;
- de sociale relaties van ouders te versterken;
- gezinnen aan te moedigen om efficiënt gebruik te maken van beschikbare diensten, voorzieningen en regelingen.

Dushihuis

Een Dushihuis biedt jeugdigen in de leeftijd van 0 tot 23 jaar een veilige woonplek volgens het Dushi-concept. De jeugdigen die in een Dushihuis verblijven, hebben vaak al verschillende plekken gehad binnen pleegzorg. Juist deze jeugdigen hebben behoefte aan veiligheid en basisvertrouwen (de oerelementen waar elk kind recht op heeft). Door een plaats in een Dushihuis te bieden, voorkomen we dat een jeugdige in een instelling terecht komt. Een Dushihuis heeft bij voorkeur Dushihuis-ouders die met hun kinderen in een ‘normaal’ huis in een

'normale' woonwijk of bebouwde kom van een dorp wonen. Zo kunnen jeugdigen buitenschoolse activiteiten ontplooiën met jeugdigen uit de buurt en kan er sociale integratie ontstaan.

Het zijn jeugdigen die niet meer bij hun ouders kunnen wonen en bij wie sprake is van een (ernstige) ontwikkelingsstoornis en/of gedragsproblematiek. Vaak hebben zij traumatische gebeurtenissen meegemaakt en is er sprake van een fors hechtingsprobleem. Deze jeugdigen kunnen ook een verstandelijke beperking hebben of kampen met andere problemen waarvoor een diagnose gesteld is. Gedurende de tijd in het Dushihuis ontwikkelen jeugdigen met een sociaal-emotionele achterstand zich ontwikkelen tot jong volwassenen en ontwikkelen zij hun talenten, zodat zij zelfstandig kunnen functioneren in de maatschappij. Daarbij ontvangen ze steun en begeleiding waar nodig en kunnen zij altijd een beroep doen op de Dushifamilie²⁴.

²⁴ Dushihuis, <http://dushihuizen.dushihuis.nl/index/2/over-dushihuis.html>

Bijlage 2 Verslagen van gesprekken met professionals

Bijeenkomst Werkgroep Pleegzorg bij het Nederlands Jeugd Instituut (NJI)

Tijdens de bijeenkomst van het NJI gaf de regio Groningen een presentatie over de transformatie van de pleegzorg in hun regio. In het gesprek is er gerefereerd naar de drie programmalijnen van de regio Groningen. Deze programmalijnen waren: voorkomen en verkorten, versterking specialistische pleegzorg en versterking samenwerking pleegzorgaanbieders. Hieruit is het idee ontstaan dat de kinderen/ jongeren in de pleegzorg zo veel mogelijk bij één gezin moeten blijven, maar het matchen van de kinderen/ jongeren en de pleegzorg blijft wel lastig. Het uitgangspunt dat de kinderen/ jongeren zo veel mogelijk bij één gezin moeten blijven kan er wel zijn, maar er moet dan wel een match zijn tussen de kinderen/ jongeren en het gezin. Deze match kan niet altijd even goed gemaakt worden, omdat er niet genoeg capaciteit is onder pleeggezinnen. Om deze match goed te kunnen maken is er aangegeven dat er meer diversiteit van pleeggezinnen voor moeilijke pleegkinderen moet komen en er moeten over het algemeen meer pleeggezinnen komen. Er wordt vooral ingezet op moeilijke kinderen, omdat de makkelijke kinderen er toch al uitgehaald worden.

Om kinderen in de netwerkpleegzorg te krijgen moet er niet alleen gekeken worden naar het pleeggezin in het netwerk, maar ook naar alle andere mensen uit netwerk, zoals de buurvrouw van het kind of de leerkracht op school. Om te kijken of het pleeggezin uit het netwerk geschikt is, moet er niet alleen worden gekeken bij het gezin zelf, maar er moeten ook afspraken gemaakt worden met het pleeggezin over de duur van de opvang, het doel van de opvang etc. Daarnaast moet het pleeggezin gemonitord worden of het de afspraken nakomt.

Verslag gesprek jeugdteams 6 september 2016

Input voor de bijeenkomst met professionals op 27 september

In de bijeenkomst wordt er vooral gekeken naar vraagstukken die bij de professionals leven en waar de professionals in hun werk tegenaan lopen. Hierbij wordt er niet gedacht aan praktische vraagstukken zoals voldoende pleeggezinnen, maar meer aan de vraagstukken die gaan over de innovatie van de pleegzorg in de regio Haaglanden. Hierbij was de vraag naar de professionals wat zij willen als uitkomst van de bijeenkomst en hoe zij deze uitkomsten zien.

Om deze vragen verder uit te diepen is er gekeken naar de zes centrale vragen:

1. Hoe kunnen we nog beter aansluiten op de vraag van kinderen, pleegouders/gezinshuisouders en ouders?
2. Wat loopt hierin goed? En wat willen we behouden?
3. Wat is er voor nodig om het goede te behouden?
4. Wat is ervoor nodig om het beter te doen?
5. Wat kunnen pleegouders en gezinshuisouders hier zelf aan doen?
6. Wat kunnen partijen en anderen hierin betekenen? Welke acties worden hierin verlangd?

Daarnaast is er gekeken naar de verkorting van de bepaling van het perspectief van het kind, zodat er na een halfjaar tot een jaar al duidelijk is of een kind in het pleeggezin blijft of dat het kind weer terug kan gaan naar huis. Eén van de opties om de verkorting van het proces te starten, was het samenvoegen/ verbeteren van de samenwerking tussen een gezinscoach en een pleegzorgmedewerker.

Het is belangrijk om een betere samenwerking te creëren tussen de lokale jeugdteams en de GI's. Ieders rol moet daarin duidelijk zijn.

De jeugdteams houden zich vooral bezig met de netwerkplaatsingen van een kind. Bij deze netwerkplaatsingen moet de veiligheid van het kind altijd het uitgangspunt zijn. Hierbij moet er ook worden gekeken naar wat een

kind nodig heeft om veilig te zijn. Dit moet het uitgangspunt zijn. Verschillende mensen hebben verschillende ideeën over deze veiligheid.

Een ander punt dat besproken is tijdens het gesprek, is de duidelijkheid voor pleegouders waar ze moeten zijn voor hun vergoeding etc. Kortom bij welk loket ze moeten aankloppen voor hun vragen en/of andere regelingen. Hierbij is er geen verschil tussen de 'gewone' ouder en de pleegouder, maar als gemeente zou je wel een handreiking kunnen doen naar de pleegouder.

Tijdens het gesprek is er ook gekeken naar de voogdij van pleegouders. De nadelen van het krijgen van voogdij over een pleegkind is dat de pleegouder geen begeleiding en informatie meer krijgt. De begeleiding van de ouders verschilt wel per pleegzorgorganisatie, omdat bijvoorbeeld Jeugdformaat nog wel begeleiding geeft als de ouders de voogdij hebben over het pleegkind.

Tijdens de bijeenkomst op 27 september gaat het erom dat de professionals vrij kunnen denken over het onderwerp. Hiervoor hebben de jeugdteams als advies gegeven om gezinsvormen te hanteren in plaats van pleegzorg, omdat dit ervoor zorgt dat er meer vrijheid ontstaat, want bij de pleegzorg blijft men toch al snel weer vastzitten in het oude patroon van opvang in gezinnen voor langere tijd en dan laten ze al snel de andere vormen buiten beschouwing zoals de weekendpleegzorg of de steungezinnen etc.. Tips voor gespreksonderwerpen waren: *'wie speelt welke rol binnen de pleegzorg'*. Hierbij is het van belang dat het kind centraal wordt gezet. Dit kan worden gedaan vanuit de rechten van het kind. De rechten waar een kind recht op heeft, zal waarschijnlijk wel iets doen met mensen. De rechten van het kind zijn:

1. Het kind moet alle in deze Verklaring genoemde rechten genieten. Alle kinderen, zonder enige uitzondering, hebben aanspraak op deze rechten. Zonder onderscheid of achterstelling wegens ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, politiek of ander inzicht, nationale of maatschappelijke afkomst, eigendom, geboorte of andere status, hetzij van het kind zelf, hetzij van het gezin waaruit het voortkomt;
2. Het kind moet bijzondere bescherming genieten en moet krachtens de wet of langs andere wegen gelegenheid en faciliteiten krijgen om zich lichamelijk, geestelijk, zedelijk, intellectueel en maatschappelijk te ontwikkelen op een gezonde en normale wijze en in omstandigheden van vrijheid en waardigheid. Bij het vaststellen van wetten met dit oogmerk moet het hoogste belang van het kind de voornaamste overweging zijn;
3. Het kind moet van zijn geboorte af recht hebben op een naam en nationaliteit;
4. Het kind moet de voordelen van sociale zekerheid genieten. Het heeft er recht op in gezondheid op te groeien en zich te ontwikkelen. Te dien einde moeten het kind en zijn moeder beiden bijzondere zorg en bescherming krijgen met inbegrip van voldoende prenatale en postnatale zorg. Het kind heeft recht op voldoende voeding, huisvesting, ontspanning en medische zorg;
5. Het kind, dat lichamelijk, geestelijk of maatschappelijk achter is gesteld, moet de bijzondere behandeling, opvoeding en zorg krijgen, die voor zijn speciale omstandigheden nodig zijn;
6. Het kind heeft liefde en begrip nodig voor de volledige en harmonische ontplooiing van zijn persoonlijkheid. Het behoort, voor zover mogelijk, op te groeien onder de zorg en verantwoordelijkheid van zijn ouders en in elk geval in een sfeer van liefde en van zedelijke en materiële zekerheid. Tenzij in zeer bijzondere omstandigheden, mag een kind in zijn prille jeugd niet van zijn moeder worden gescheiden. De maatschappij en de overheid hebben de plicht bijzondere zorg te besteden aan alleenstaande kinderen en aan kinderen zonder voldoende middelen van bestaan. Een toelage van staatswege en andere hulp voor het onderhoud van kinderen van grote gezinnen is wenselijk;
7. Het kind heeft aanspraak op onderwijs, dat kosteloos en althans voor de lagere schooljaren verplicht dient te zijn. Het behoort een opvoeding te krijgen, die zijn algemene ontwikkeling ten goede komt en het in staat stelt op basis van gelijke kansen zijn bekwaamheid, persoonlijk oordeel en gevoel voor zedelijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid te ontwikkelen en een nuttig lid van de maatschappij te worden. De belangen van het kind behoren het leidend beginsel te zijn van hen, die

voor zijn opvoeding en leiding verantwoordelijk zijn; deze verantwoordelijkheid berust in de eerste plaats bij zijn ouders. Het kind moet alle gelegenheid krijgen voor spel en ontspanning, die op dezelfde doeleinden dienen te worden gericht als de opvoeding; de maatschappij en de overheid dienen te bevorderen, dat het kind dit recht kan genieten;

8. Het kind behoort onder alle omstandigheden tot de eersten, die recht hebben op bescherming en hulp;
9. Het kind moet beschermd worden tegen alle vormen van verwaarlozing, wreedheid en uitbuiting. Het mag in geen enkele vorm een handelsobject zijn. Het kind mag niet in het arbeidsproces worden opgenomen voor een redelijke minimumleeftijd; aan het kind mag in geen geval opgedragen of veroorloofd worden enige bezigheid of beroep uit te oefenen, die zijn gezondheid of opvoeding kan schaden of belemmerend werkt op zijn lichamelijke, geestelijke of zedelijke ontwikkeling;
10. Het kind moet beschermd worden tegen praktijken, die onderscheid naar ras, geloof of anderszins beogen. Het kind dient te worden grootgebracht in een geest van begrip, verdraagzaamheid, vriendschap onder de volken, vrede en wereldbroederschap en in het volle bewustzijn, dat zijn werkkraft en gaven behoren te worden gewijd aan het dienen van zijn medemens.

Verslag gesprek projectleider De Jutters 9 september 2016

Onderwerp: Vernieuwing in de pleegzorg, met name op het gebied van KOPP/KVO

Doel gesprek: Informatie inwinnen over pleegzorg in relatie tot de KOPP/KVO problematiek

De relatie tussen pleegzorg en KOPP/ KVO ouders

Het gesprek met de projectleider van de Jutters had als doel om meer informatie te krijgen over de relatie tussen de pleegzorg en KOPP/KVO problematiek. De projectleider heeft veel kennis op het gebied van pleegzorg in relatie tot KOPP/KVO problematiek. KOPP/ KVO ouders zijn ouders met een (zware) psychische aandoening of met een verslaving. De afkorting KOPP/ KVO staat voor Kinderen van Ouders met Psychiatrische Problemen/ Kinderen van Verslaafden Ouders. Voor deze ouders is het vaak lastiger om hun kinderen op te voeden en er is een grotere kans dat hun kinderen uit huis worden geplaatst. Om er toch voor te zorgen dat de kinderen van deze ouders zo veel mogelijk thuis opgevoed kunnen worden, is er een pilot gestart met een maatjesproject binnen de gemeente Den Haag. Deze pilot is de pilot meeleefgezinnen. De pilot van de meeleefgezinnen richt zich vooral op ouders met de KOPP/KVO problematiek.

Meeleefgezinnen

De meeleefgezinnen zijn een middel om gezinnen met KOPP/ KVO problematiek te ondersteunen bij de opvoeding van hun kinderen. De meeleefgezinnen in de gemeente Den Haag zijn nog een pilot. De pilot van de meeleefgezinnen is nu in Den Haag gestart met als doel om ouders met de KOPP/KVO problematiek te ondersteunen in de opvoeding van hun kinderen. De meeleefgezinnen zijn geen variant op de pleegzorg. De deelnemers in de meeleefgezinnen zijn geen hulpverleners. Het is een vrijwillige organisatie die gezinnen met kinderen ondersteunt.

De pilot van de meeleefgezinnen van de Jutters richt zich vooral op de gezinnen waarvan de ouders zware psychische klachten of verslaafd zijn. Deze gezinnen zijn de vraaggezinnen van de organisatie. De kinderen binnen de vraaggezinnen zijn tussen de 0-4 jaar. De organisatie kent twee pijlers, namelijk de vraaggezinnen en de meeleefgezinnen. Het doel van de meeleefgezinnen is ondersteunen van gezinnen waarvan de ouders KOPP/KVO problematiek kennen. Dit zijn vaak alleenstaande ouders. Daarnaast is het subdoel dat ouders sociale contacten opdoen en een sociaal netwerk opbouwen. Hierdoor wordt de formele zorg rondom het kind steeds minder vaak aangesproken, doordat het minder snel in de problemen komt. Daarbij wordt de zorg steeds informeler, doordat het georganiseerd wordt vanuit een vrijwilligersnetwerk/-organisatie. Bij het

meeleefgezin moet de ontwikkeling van het kind centraal staan. Daarnaast staat ook de veiligheid en de gezondheid van het kind centraal. Het meeleefgezin is echt bedoeld voor ouders die hun kind nog kunnen opvoeden en dat ook zelf doen. Als de ouders hun kind niet zelf kunnen opvoeden, dan kan er geen sprake zijn van meeleefgezinnen. Als het kind onverhoopt toch voor een kortere tijd een netwerkplaatsing (pleegzorg) krijgt, dan blijft het meeleefgezin wel in contact met het kind. De vraag naar meeleefgezinnen komt vooral uit de reguliere kanalen van de formele zorg, omdat de ouders vaak al bekend zijn binnen de formele zorg en die kunnen dan samen met de ouders de aanvraag doen voor een meeleefgezin. Om kinderen bij een meeleefgezin te plaatsen moet er wel een match zijn tussen het meeleefgezin en het kind en de ouders van de vraagkant. Daarbij is een uitgangspunt dat de ouders van de kinderen bij elkaar in de buurt wonen.

Om een meeleefgezin te worden zijn er een aantal voorwaarden waar aan voldaan moet worden. De eerste voorwaarde is dat je minimaal één dagdeel per week beschikbaar bent voor de opvang van het kind. Daarnaast moet je één weekend in de maand het kind een dag + nacht laten logeren. Aan het meeleefgezin zitten een aantal strenge regels, zoals dat het kind een eigen slaapplek moet hebben. De vraagkant van de meeleefgezinnen zit er vooral aan de kant van de alleenstaande moeders. De cyclus van de meeleefgezinnen is verspreid over drie jaar. In het eerste jaar worden de gezinnen getraind en start er een proces van matchen en wennen. Na het eerste jaar wordt het kind iedere week minimaal nog één keer opgevangen in de meeleefgezinnen.

Binnen de pilot van de meeleefgezinnen is er een samenwerking met Indigo Haaglanden. Naast de meeleefgezinnen zijn er nog andere varianten van maatjesprojecten, zoals homestart en moeders voor moeders. Als de kinderen in het eigen gezin opgroeien, dan is er een hoog risico dat ze zelf psychische problemen ontwikkelen. Dit geldt ook voor LVB ouders. Op een gegeven moment lopen de kinderen dan vast, omdat de ouders een lager IQ hebben dan de kinderen. Maatjesprojecten zoals de meeleefgezinnen van de Jutters zijn er niet voor ouders met verslavingen of LVB ouders. De pilot richt zich echt op ouders met KOPP/ KVO problematiek, die kinderen hebben. De meeleefgezinnen mogen allerlei samengestelde soorten gezinnen zijn, alleen mogen het geen alleenstaande mannen zijn.

Wat is er nodig om ouders met KOPP/KVO problematiek te ondersteunen

Om ervoor te zorgen dat ook ouders met KOPP/KVO problematiek ondersteund worden in het opvoeden van het kind, is de pilot van de meeleefgezinnen een goed concept.

De pilot meeleefgezinnen wil vooral de ouders met KOPP/KVO problematiek niet stigmatiseren. Het uitgangspunt moet zijn dat iedere ouder gelijk is. De pilot moet er ook voor zorgen dat ieder gezin gelijke rechten heeft en dat niemand anders is dan een ander gezin. Een meeleefgezin is een laagdrempelige vorm van ondersteuning, zodat pleegzorg (nog) niet nodig is en het kind dus gewoon thuis kan blijven wonen bij zijn ouders.

Het uitgangspunt moet zijn dat het kind centraal staat. Daarnaast moet de hechting en loyaliteit van de kinderen naar de biologische ouders niet ontkent worden, dat wordt nu vaak wel gedaan.

Om de begeleiding van kinderen waarvan ouders KOPP/ KVO problematiek hebben te verbeteren, is er een betere scholing nodig van pleegouders om deze kinderen op te kunnen vangen. Deze begeleiding is in veel gevallen wel noodzakelijk, omdat het niet altijd makkelijk handelbare kinderen zijn. De NVP geeft scholing op het gebied van de omgang met deze groepen kinderen. Alleen de scholing van pleegouders is één ding, maar de acceptatie van deze scholing is een ander belangrijk punt. Het wordt aanbevolen voor pleegzorgorganisaties om deze scholing te accepteren en te faciliteren om de pleeggezinnen beter te scholen voor de opvang van kinderen waarvan de ouders KOPP/ KVO problematiek hebben. Informatie over deze KOPP/KVO problematiek ligt voor een gedeelte al bij de Jutters en zij geven ook aan dat ze graag scholing willen bieden aan pleegzorgorganisaties over de kinderen waarvan de ouders KOPP/ KVO problematiek hebben.

Verslag gesprek Jeugdformaat 20 september 2016

Doel gesprek: Input krijgen voor de bijeenkomst op 27 september. Daarnaast ook input krijgen voor het advies over de vernieuwing van de jeugdhulp in gezinshuizen.

Informatie over de gezinshuizen van Jeugdformaat

Jeugdformaat heeft 33 gezinshuizen, dit is niet alleen in de regio Haaglanden. Jeugdformaat kent twee varianten van gezinshuizen. De eerste variant is dat het een zelfstandig gezinshuis is (van gezinshuis.com), waarbij Jeugdformaat de begeleiding verzorgt. De andere variant is dat de gezinshuisouders in dienst zijn van de Jeugdformaat en deze ouders krijgen hun inkomen vanuit Jeugdformaat. Ieder gezinshuis heeft een kernteam van specialisten om zich heen. Deze specialisten zijn een gedragswetenschapper en een ambulante medewerker. Daarnaast kan er eventueel nog een pedagogisch medewerker worden toegevoegd. Dit kernteam komt ongeveer één keer per 4-6 weken bijeen om de problemen van de kinderen te bespreken en de behandelplannen te bespreken. De ambulante medewerker uit het kernteam vormt tevens de schakel met het gezin van herkomst en begeleidt het gezin van herkomst ook.

In ieder gezinshuis mogen maximaal vier kinderen worden opgevangen. Hier kan in hele bijzondere situaties tijdelijk een uitzondering op gemaakt worden, dan mogen er ook vijf kinderen worden opgevangen. Ieder kind onder de twaalf jaar wordt opgevangen in een pleeggezin of gezinshuis. Jeugdformaat heeft hiervoor geen groepen beschikbaar, omdat ze hulp in een gezin een betere oplossing vinden voor deze leeftijdsgroep. Om ieder kind in een gezinshuis te plaatsen, is de match tussen het kind en de gezinshuisouders en de andere kinderen van essentieel belang. Bij deze match wordt er vooral gekeken naar de problemen van de kinderen en/ of die matches met de problemen van de andere kinderen en de kwaliteiten van de gezinshuisouders. Meer dan 50% van de kinderen in gezinshuizen zitten vijf jaar of langer in gezinshuizen. Deze vijf jaar is alleen als er geen plek is voor een kind in een netwerkpleeggezin of als het kind nog niet terug kan naar huis, dan kan het langer dan vijf jaar in huis blijven wonen, maar dit is niet wenselijk. Het uitgangspunt hierbij is: zo kort als mogelijk, maar ook zolang als nodig.

De gezinshuisouders zijn professionele zorgverleners. Het salaris van de zorgouders die in dienst zijn van Jeugdformaat bestaat uit een bedrag per opgevangen kind. Een belangrijk uitgangspunt bij de plaatsing van een kind is dat er een goede match moet zijn tussen de problemen van het kind en de gezinshuisouders en hun gezin. Het verschil met de pleegzorg is dat de pleegzorg vrijwillig is en de gezinshuizen een betaalde baan. De gezinshuizen zijn daardoor professioneler en er wordt ook meer verwacht van de gezinshuisouders. Dit zorgt ervoor dat de kinderen met de moeilijker problemen in de gezinshuizen terecht komen, omdat deze ouders er voor zijn toegerust. Een belangrijke taak van de gezinshuisouders is dat ze met rust moeten reageren op de gezinshuiskinderen. Hiervoor moeten de gezinshuisouders met een “kalm brein” opereren. Hun taak is om te bieden wat het kind nodig heeft om zich goed te ontwikkelen en daarbij steeds goed achter het gedrag van het kind te kijken. Iedereen kan een gezinshuisouder worden. Het mogen ook ouders zijn met eigen kinderen. Ze kunnen dan nog steeds maximaal 4 kinderen opvangen, maar dit komt in de praktijk niet vaak voor. Het aantal van maximaal vier gezinshuiskinderen biedt meer kansen, omdat je dan de focus echt kan leggen op het kind. Een belangrijke voorwaarde voor een gezinshuis is dat een eigen woning verplicht is, en dat ieder kind een eigen slaapkamer heeft. Ook de gezinshuisouders wonen in het gezinshuis. Opvallend is wel dat meer vrouwen gezinshuisouders zijn dan mannen, maar het komt zeker voor dat mannen gezinshuisouder zijn. Een voorbeeld hiervan is een man die, samen met zijn vrouw die niet als gezinshuisouder in dienst is, vier jongeren opvangt in zijn gezinshuis.

Ontwikkelingen

Binnen de gezinshuizen zijn er een aantal ontwikkelingen gaande. Deze ontwikkelingen zijn:

1. De wens voor kleinschalige groepsopvang voor de 12- groep. Deze logeervoorzieningen zijn vormen van residentiële voorzieningen, maar dan wel in kleinere groepen, waar de kinderen in worden opgevangen voor een aantal maanden. Hierbij worden de kinderen de volledige week opgevangen, maar deze opvang is in principe wel tijdelijk van aard. Ook hierbij geldt zo kort als mogelijk, en zolang als nodig. Tijdens deze opvang werken de verzorgers intensief met de kinderen om ervoor te zorgen dat problemen verminderen. De groep binnen een logeerhuis is klein. Ook het team rondom de groep is klein. De verzorgers zijn drie dagen achter elkaar aanwezig in de woongroep en daarna komt er weer een andere verzorger. Dit moet er voor zorgen dat de kinderen wel een aantal vaste verzorgers hebben en niet iedere week weer een nieuw persoon zien.
2. De scholing van gezinshuisouders. De scholing van de gezinshuisouders is steeds belangrijker. De gezinsouders moeten steeds vaker met moeilijke problemen kunnen omgaan, zoals trauma's en hechtingsproblematiek. Hiervoor is de scholing van de ouders essentieel. Om dit punt te realiseren is er een samenwerking opgestart tussen Jeugdformaat en het HKJ/ Intermezzo. Hierbij moet er ook meer mogelijkheden en informatie komen voor pleegouders als hun kinderen achttien jaar worden.
3. Gemiddeld vier kinderen per jaar in een 12- groep kunnen de jeugdhulp in gezinsvormen niet aan. Vervolgens komen deze kinderen toch in een residentiële instelling, dit zijn onder andere gesloten/ besloten groepen buiten de regio. De reden hiervoor is dat de kinderen de nabijheid en relaties van een gezin niet aan kunnen. Deze kinderen hebben een meer zakelijke benadering en minder een betrokken benadering nodig. Voor de gezinshuisouders is deze benadering moeilijk langer dan 2/3 jaar vol te houden omdat zij hierin uitgeput raken.
4. Het aanwezige gat tussen de GGZ en de gezinshuizen. Er is op dit moment een gat tussen de GGZ en de gezinshuizen, omdat GGZ zich bezighoudt met de zwaardere therapieën voor de kinderen met geestelijke problemen en de gezinshuizen verlenen alleen de hulp aan de kinderen, maar geen geestelijke gezondheidszorg. Er zijn vaak langere wachttijden voor de therapieën en er wordt soms niet gestart met therapie omdat de situatie niet stabiel genoeg is.

Dromen

De leidinggevende van de gezinshuizen heeft ook een aantal dromen voor de gezinshuizen en de pleegzorg zijn. Deze dromen zijn:

1. Kleinere woongroepen realiseren voor kinderen die niet in de gezinshuizen of pleeggezinnen terecht kunnen vanwege hun complexe problematiek. Voor de vier kinderen per jaar die niet in de gezinshuizen of pleeggezinnen terecht kunnen, wil Jeugdformaat kleinere woongroepen realiseren. Volgens Jeugdformaat zijn de kleinere woongroepen beter voor de kinderen dan dat de kinderen in een gesloten/besloten instelling worden geplaatst zoals nu het geval is.
2. Het probleem tackelen van de kloof tussen de gezinshuizen en de GGZ, door lichtere vormen van therapieën aan te bieden in gezinshuizen. Het idee vanuit Jeugdformaat is om lichtere vormen van therapie te borgen in de normale gang van zaken in de gezinshuizen. Deze gezinshuisouders moeten hiervoor steun krijgen vanuit de gedragswetenschappers van het kernteam.
3. Het tackelen van de problemen in het gat tussen de GGZ en de gezinshuizen. Deze problemen kunnen onder andere getackeld worden door een betere ondersteuning van de gezinshuisouders door de gedragswetenschappers. Deze ondersteuning gaat vooral over hoe ze moeten omgaan met de trauma's van kinderen. Daarbij werd er ook aangegeven dat de concepten van de meeleefgezinnen, buurtgezinnen etc. heel belangrijk zijn om ervoor te zorgen dat de kinderen minder snel uit huis

worden geplaatst. Ook de ondersteuning van de gezinnen is belangrijk. Dit kan bijvoorbeeld door het helpen met het opbouwen van netwerken. Een tip naar de gemeente toe was om iets in te richten voor de knelpunten. Waar lopen mensen tegen aan en niet dat er in iedere casus weer nieuwe energie wordt gestoken.

4. Eenduidigheid in regelgeving tussen de verschillende regio's. Jeugdformaat gaf ook aan dat het fijn zou zijn als er eenduidigheid zou zijn tussen de regels binnen de H10 en de gemeente daarbuiten. Daarnaast werd er aangegeven dat het inschrijven van kinderen bij andere gemeenten lastig kan zijn. Dit kost veel papierwerk. Dit geldt ook voor de kortingspassen voor de kinderen en dan moeten zelfs de biologische ouders meewerken. Ze wilde dat dit simpeler werd.
5. De procedure van verleningsbesluiten versimpelen en versnellen. Bij de ene gemeente kan het heel lang duren, terwijl het bij de andere gemeente heel kort duurt. Daarnaast is het bij de crisisleegzorg af en toe nog lastiger om een verleningsbesluit te krijgen met terugwerkende kracht.
6. Zorg op maat voor iedere jongere vanaf 18 jaar. Nog lang niet iedere jongere kan vanaf zijn achttiende jaar op eigen benen staan. Er moeten mogelijkheden komen om ondersteuning te kunnen bieden aan de jongeren die achttien jaar worden.
7. Meer mogelijkheden voor onderwijs op maat binnen de scholen. Geen sancties zoals schorsing, zonder met de jongere te onderzoeken hoe het wel mogelijk is om het onderwijs te volgen. Ook trauma sensitieve benadering in het onderwijs is belangrijk hierin, kijken achter het gedrag van een jongere.

Verslag gesprek Jeugdbescherming west 23 september 2016

Doel gesprek: Input krijgen voor het advies over de vernieuwing van de jeugdhulp in gezinsvormen en eventuele input voor 27 september

Eerst wordt er een korte uitleg gegeven over waar de regio Haaglanden mee bezig is op het gebied van de jeugdhulp in gezinsvormen. Daarbij wordt er ook uitleg gegeven over de regionale visie op de jeugdhulp in gezinsvormen.

De mensen van Jeugdbescherming west geven een compliment over hoe de regio Haaglanden met dit onderwerp bezig is. De mensen van Jeugdbescherming west geven aan dat de bestuurder van Jeugdbescherming west ook bezig is met de innovatie van de jeugdhulp. De bestuurder van Jeugdbescherming west wil het liefste dat de kinderen zo veel mogelijk thuis kunnen blijven wonen met eventuele ondersteuning van professionals of andere maatjesprojecten, zoals meeleefgezinnen, steungezinnen.

De mensen van de Jeugdbescherming west geven aan dat ze wel willen weten wat de uitkomst was van het gesprek met de jongeren. Deze uitkomst ging vooral over de veiligheid van de kinderen en het contact met de biologische ouders. Volgens Jeugdbescherming west is dit voor hun niet heel veel nieuws. Jeugdbescherming west geeft aan dat ongeveer de helft van alle onder toezicht gestelde kinderen uit huis is geplaatst. Vanuit de Jeugdbescherming west zouden ze graag zien dat de jeugdhulp in gezinsvormen meer wordt gericht op de netwerken van ouders en kinderen en dat de voogdij (gezag over de kinderen) sneller wordt geregeld. Dit zijn de twee onderwerpen waarover het gesprek zal gaan.

Jeugdhulp in gezinsvormen in de netwerken

Als voorbeeld bij deze jeugdhulp gaven de mensen van Jeugdbescherming west een voorbeeld van een broer van de moeder die graag het kind van deze moeder wilde opvangen, omdat de moeder zelf dit niet aankon. De broer mocht het kind niet opvangen, omdat hij ooit eens een strafblad heeft gekregen en daardoor niet

geschikt werd bevonden om het kind op te voeden, maar dit is misschien al jaren geleden gebeurd en kan hij nu wel heel goed zorgen voor het kind. Door dit voorbeeld kwam vooral de vraag naar boven of het verstandig is om dezelfde eisen te stellen aan normale pleegzorg als netwerkpleegzorg.

De mensen van Jeugdbescherming west gaven aan dat ambulante hulp een goede oplossing kan vormen voor kinderen, omdat ze dan wel thuis kunnen blijven wonen, maar dan worden de ouders en kinderen wel ondersteund. Daarbij is het uithuisplaatsen van de kinderen niet altijd de beste manier en dan kan ambulante hulp met goede begeleiding helpen bij de opvoeding van de kinderen. Daarom moet er ook zeker worden gekeken naar alternatieven om kinderen met steun thuis te laten wonen. In dit kader kan gedacht worden aan ondersteuning vanuit het netwerk (logeren), maar ook b.v. weekendpleegzorg. Hierbij moet er vermeld worden dat netwerkplaatsingen niet altijd even eenvoudig zijn, deze kunnen ook heel complex zijn.

Tussen de Jeugdbescherming west en de pleegzorgaanbieders zit echt nog wel een groot verschil. De pleegzorg richt zich namelijk vooral op de pleegouders en de ondersteuning van de pleegouders. Terwijl de Jeugdbescherming west zich vooral richt op de biologische ouders en het contact tussen de biologische ouders en het kind. Deze verschillende taken komen af en toe nog wel eens in botsing met elkaar, omdat de pleegouders niets willen weten van de biologische ouders en andersom. Het voorstel vanuit de jeugdbescherming was om meer vanuit het kind te denken en wat het kind nodig heeft, dan vanuit de ouders of pleegouders. Vanuit de jeugdbescherming wordt nu vaak gedacht dat het lekker makkelijk is om een kind in een pleeggezin te stoppen, dan hoeven zij er minder naar om te kijken, maar dat is niet altijd het geval.

Ook de relatie tussen de ouders (en andere familieleden) en de pleegouders is belangrijk voor een kind. Alleen deze relatie verloopt niet altijd even soepel. Vandaar dat er een smeermiddeltje nodig is om deze relatie weer te verbeteren. Dit smeermiddeltje moet ervoor zorgen dat de relatie verder wordt opengebroken en dat de pleegouders de ouders accepteren en andersom (het hoeven niet de beste vrienden te worden, maar acceptatie is belangrijk). Dit kan bijvoorbeeld al door gewoon toe te staan dat de biologische ouders hun kinderen op een normale manier mogen bezoeken of dat de kinderen met hun broertjes of zusjes iets leuks kunnen doen of op bezoek gaan bij de echte opa's en oma's.

Binnen de jeugdbescherming en pleegzorg draait het vaak om kinderen met complexe problemen. De Jeugdbescherming west geeft aan dat er niet altijd een passende plek is voor deze kinderen, maar dat er dan een soort gezinsvervangend huis geopend moet worden voor de kinderen met deze problemen, waarbij er wel 24 uur per dag begeleiding is met een vast gezicht.

Jeugdbescherming west geeft aan dat de voorkeur uit gaat naar plaatsingen in het eigen netwerk. Dit kost wel meer tijd om het voor elkaar te krijgen, maar hier ligt wel de voorkeur. Hiervoor moet het eigen netwerk ook veel meer worden opgezocht door jeugdbescherming, maar ook pleegzorg en de ouders.

Voogdij

Vroeger was Jeugdbescherming west verantwoordelijk voor de voogdij over kinderen, die onder toezicht gesteld waren. Dit gebeurde vaak door gezinsvoogden. Het aantal gezinsvoogden van de jeugdbescherming is de afgelopen jaren flink verminderd. Dit komt doordat een aantal taken van de gezinsvoogden is overgaan naar pleegzorgaanbieders die de bezoeksregelingen van ouders onder andere zijn gaan regelen.

Jeugdbescherming west zou graag willen dat er bij netwerkplaatsingen meer voogdij komt voor de opvangouders. Alleen is dit vaak lastig voor de mensen die het voogdij krijgen, omdat het gevoelig kan liggen bij de ouders van het kind, wat dan vaak familie is bij netwerkpleegzorg. Daarnaast zijn de eisen aan voogdij hoog en de wet- en regelgeving kan vaak een belemmerende werking hebben voor de pleegouders om voogdij aan te vragen.

Jeugdbescherming west gaf aan dat de overgang tussen 18- en 18+ voor kinderen in een pleeggezin niet altijd even makkelijk is. Dit komt door een aantal factoren. Deze factoren zijn te vinden op deze website <http://nji.nl/nl/Pleegzorg/Continuiteit-en-verlaten-pleegzorg/Verlaten-van-pleegzorg>. Deze factoren zijn onder andere dat de jongeren nog niet de vaardigheden beheersen om zelfstandig te leven op hun 18de levensjaar. Hiervoor is het belangrijk dat de jongeren hulp krijgen van de pleegouders, maar de pleegouders moeten hiervoor wel steun krijgen en dit gebeurt nog niet altijd. Hier liggen ook mogelijkheden voor Jeugdbescherming west.

Jeugdbescherming west gaf aan dat er een dilemma ontstaat tussen de veiligheid van een kind en het welzijn van een kind. Want waar een kind zich misschien prettig voelt hoeft het niet gelijk veilig te zijn. Daarnaast kan deze veiligheid niet gecheckt worden door de jeugdbescherming.

Een voorbeeld van dit dilemma is de informele pleegzorg, waarbij de kinderen worden opgevangen door ouders van een vriendje, maar die ouders willen zich niet laten registreren, omdat dat veel te veel tijd kost. Een oplossing in het netwerk is wat we willen, maar soms weten we niet of het echt veilig is. Belangrijk is vooral contact te houden met het kind

Daarnaast is er een aantal jaar geleden onderzoek gedaan naar seksueel misbruik van kinderen in pleeggezinnen en het blijkt dat pleegkinderen extra risico lopen op kindermishandeling. We moeten hier dus alert op blijven en kunnen gebruikmaken van het veiligheidskader van de commissie Rouvoet.

Toepassing nieuwe visie op jeugdbescherming

Uit de toepassing van de nieuwe visie van Haaglanden op de jeugdbescherming die in de maak is, zijn verschillende punten gekomen:

1. Betere samenwerking en overlegstructuur. Allereerst moet er een betere samenwerking en overlegstructuur komen tussen de jeugdteams en de jeugdbescherming, maar ook tussen de pleegzorg en de jeugdteams, en tussen de pleegzorg en de jeugdbescherming. Hierbij moet er ook goed worden afgestemd wat de taken van alle partijen zijn. Wie doet wat.
2. Kennis delen met de andere organisaties. Jeugdbescherming west en andere partijen moeten onderling meer kennis met elkaar gaan delen, zodat iedereen weet wat er speelt en hoe je iets kan oplossen.
3. Nauwere betrokkenheid tussen Jeugdbescherming west en de jeugdteams. Dit is een beetje hetzelfde als punt 1, alleen moet er wel opgelet worden dat er niet alleen maar gefocust wordt op preventie van jeugdhulp, maar ook erkenning van de jeugdhulp en dat er af en toe wel jeugdhulp nodig is voor kinderen.
4. Betere kwaliteit van jeugdhulp. Er moet meer en betere kwaliteit komen van de jeugdhulp. Ieder kind moet een hoge kwaliteit jeugdhulp ontvangen.

Bijlage 3 Verslagen bijeenkomsten

Bijeenkomst pleegouders 22 maart 2016

Uitwerking meest genoemde thema's

- Kind meer centraal stellen in processen, besluitvorming, ondersteuning
- Toekomstperspectief pleegkind → binnen 6 weken een plan
- Het bevorderen van het contact tussen pleegouders (er is gevraagd om volgend jaar weer zo'n avond te organiseren)
- Aanbieden van scholing voor pleegouders, zoals HKJ-training
- Het bieden van ondersteuning aan biologische ouders (als kinderen in pleeggezin zijn geplaatst)
- Meer aandacht voor 18+
 - Pleeghulpvergoeding valt weg na 18 jaar; hoe omgaan met groep die nog niet zelfstandig is
 - Begeleiding bieden aan pleegkinderen bij het toewerken naar zelfstandigheid, financiële redzaamheid, eigen woning, vinden van werk
- Erkenning van pleegouders
 - Pleegouders welkom heten,
 - Pleegouders van goede informatie voorzien
 - Waardering hebben voor pleegouders
 - Pleegouders in kernteam
 - (rechts)positie van pleegouders
- Ondersteuning van pleegouders
 - Cursus, extra handen, inzet als er iets aan de hand is,
 - Praktische ondersteuning; verschil tussen gemeenten (bv sport/ooievaarspas spullen/leerlingenvervoer etc.)
 - Loket bij gemeente
 - Respijtzorg voor pleegouders: hulp bij crisis, extra handen, zoals logeren pleegkind, kraamzorg, thuishulp
 - flexibele werktijden van hulpverleners, begeleiders, etc
- Financiën (flexibel)
 - financiering buiten de regio,
 - fondsen,
 - 'startkosten' bij begin van pleegopvang zijn vaak hoog (kleding, bed etc.). Onduidelijk of dit vergoed kan worden en bij wie je moet zijn.
 - Verzekering ziektekosten bij kinderen in vrijwillig kader
 - Pleeghulpvergoeding valt meestal weg bij 18+ terwijl deze jongeren niet altijd zelfstandig kunnen gaan wonen of waar een plek voor begeleid wonen te lang duurt.
 - Kosten peuterspeelzaalwerk zijn inkomensafhankelijk . Bij sommige gemeenten betaal je gereduceerd tarief, bij anderen het hoogst.
 - Vervoerskosten (leerlingenvervoer, OV, bezoek aan biologische ouders, naar therapie etc.) zijn aanzienlijk en vallen onder pleeghulpvergoeding
- Pleegoudervoogdij – ondersteuning van pleegouders bij keuze voor voogdij
- Aandacht voor nieuwe doelgroepen → tienermoeders, AMV's, 18-21 jaar.
- Rolverdeling en samenwerking tussen
 - pleegzorgbegeleider
 - pleegouders
 - voogd
 - JB West

- Gemeente
- gezinscoach/hulpverlener
- biologische ouders
- met bijzondere aandacht voor samenwerking tussen pleegouders en biologische ouders
- Voogd
 - moet kinderen kennen
 - positie voogd in relatie tot positie pleegouder: wie doet wat, wie beslist wat?
- Informatie
 - handboek voor pleegouders
 - over voorzieningen
 - informatie en communicatie voorafgaand aan plaatsing

Bijeenkomst pleegkinderen 13 april 2016

Er is in groepjes in 'spelvorm' informatie verzameld en met elkaar besproken. De groepjes hebben eerst een naam verzonnen voor hun team.

Team 1: Boef 072

Thema: Toekomst

- Dat je ouders je meehelpen
- Als ze langer nodig hebbe,n moeten ze langer kunnen blijven
- Dat je ouder tot je 25ste een maandelijks bedrag kan sturen
- Geld sparen en inkomen
- Dat je pleegouders je steunen met alles
- Zorgen dat de kinderen kunnen koken/schoonmaken
- Dat onderwijs ook pleegkinderen meehelpt met hun problemen
- Hulp met contact met ouders
- Studiegeld/ studiebeurs
- Huis
- Dat de gemeente je helpt om werk te vinden
- Zekerheid op een toekomst
- Veiligheid
- Hulp met trauma's enzovoort
- De zekerheid op leven na je pleeggezin
- Subsidie
- Dat je tegen je pleegouder zegt wat je wilt
- Dat je zelf moet vertellen wat je wilt en voelt tegen je pleegouders
- Bedrag voor scooter-/autorijbewijs
- Startsubsidie
- Hulp bij verhuizing
- Sporten

Top 3 verbeterpunten

1 Veiligheid

2 Hulp met trauma's enzovoort

3 Hulp met contact met ouders

Uitwerking door team de Husky's

Hulp met trauma's enzovoort

- Bij iemand je verhaal kwijt kunnen
- Praten met iemand die je snapt
- Afleiding, zodat je er niet altijd aan denkt, bijvoorbeeld door voetbal (sport).

Team 2: De Husky's

Thema: Toekomst

- Beschikbaar als je het nodig hebt, zelf aangeven wanneer
- Begeleid worden door je pleegouders
- Goede begeleiding bij alles
- Hulp bij huiswerk
- Dat er duidelijkheid is
- Luisteren, je verhaal kunnen doen
- Therapie doen die helpt
- Praten met iemand die jou begrijpt
- Praten met iemand die hetzelfde heeft meegemaakt
- Dat het veilig is en ik naar huis kan
- Een baan hebben
- Kunnen voetballen
- Dat je later op vakantie kunt en dat je van je vader en moeder af bent
- Dat je later naar bed kan
- Dat je kunt blijven doen wat je voor je 18de ook deed
- Dat je altijd terug kan komen (thuis bij pleegouders)
- Dat je een thuis hebt

Top 3 verbeterpunten

- 1 Dat je een thuis hebt
- 2 Dat je altijd bij je pleegouders kunt terugkomen
- 3 Dat je kunt blijven doen wat je voor je 18de ook deed

Uitwerking door team Boef 072

Dat je altijd bij je pleegouders kunt terugkomen

- Onze keus is inkomen, je hebt nodig:
- Studiebeurs
- Startsubsidie (inrichting voor kamer etc.)

Team 3: FC Top

Thema: Contact met familie en vrienden

- Jeugdzorg helpt om bezoek beter te laten verlopen
- Een goede band tussen pleegouders en familie en vrienden
- Vrienden moeten goed bereikbaar zijn
- Vervoer, telefoon en internet
- Belafspraken en bezoeksafspraken met ouders
- Met elkaar praten
- Dat ik mijn vrienden vaker kan zien als ik bij mijn moeder ben
- Dat ik mijn moeder kan appen als ik niet bij haar ben
- Als het goed gaat een dagje uit met het bezoek, bijvoorbeeld een pretpark
- Bellen of appen om af te spreken

- Zelf initiatief nemen, bijvoorbeeld wat leuks regelen
- Met jeugdzorg afspreken

Top 3 verbeterpunten

- 1 Jeugdzorg helpt om bezoek beter te laten verlopen
- 2 Een goede band tussen pleegouders/familie/vrienden
- 3 Met elkaar praten

Uitwerking door team Sity Den Haag

Een goede band tussen pleegouders/familie/vrienden

- Langer bezoek om leukere dingen te doen
- Vaker bellen
- Logeren bij ouders
- Goede begeleiding, maar mag soms wel even weg
- Familie met ouders mee op bezoek

Team 4: Sity Den Haag

Thema: Contact met familie en vrienden

- Leuke plek met goede begeleiding
- Leuke dingen doen
- Leuke plekken om wat te doen als je je ouders ziet
- Vaker je familie zien en alle broers/zussen
- Logeren bij je ouders
- Goede begeleiding, maar soms niet fijn
- Leuke ruimtes of plekken om af te spreken met je echte ouders

Top 3 verbeterpunten

- 1 Logeren bij je ouders
- 2 Leuke dingen doen met je ouders op een leuke plek
- 3 Vaker je familie en broers of zussen zien

Uitwerking door team FC Top

Leuke dingen doen met je ouders op een leuke plek

- Zelf afspreken om iets leuks te doen
- Zelf tegen jeugdzorg zeggen dat het goed gaat

Team 5: Jongwijs

Thema: Veiligheid

- Contact met vriendinnen
- Verblijfsvergunning
- Op je gemak voelen
- Bij pleegouders terecht kunnen als je ruzie hebt
- Contact met vrienden
- Contact met voogd en goede vragen stellen
- Tijd en geld beschikbaar stellen voor de pleegouders door de pleegzorgambtenaar
- Goed communiceren met biologische ouders

- De afstand van nieuw pleeggezin en oud pleeggezin/ eigen gezin is belangrijk voor de veiligheid
- Persoonlijke spullen zoals knuffels en herinneringen mee nemen
- Gewaardeerd worden op respectvolle wijze
- Je niet bedreigd voelen
- Contact met andere pleegkinderen
- Eigen kracht conferentie
- Pleegkinderen in ervaren pleeggezin plaatsen
- Tijd nemen om aan elkaar te wennen
- Grondige screening van pleegouders
- Met iedereen samenkomen (pleegouder, voogd, pleegzorgwerker etc.)
- Vooraf bijeenkomst met alle betrokkenen inclusief biologische ouders

Top 3 verbeterpunten

- 1 Afstand tussen pleegouders en biologische ouders
- 2 Je gewaardeerd en op je gemak voelen
- 3 Persoonlijke herinneringen en spullen zijn nodig

Uitwerking door team Full Speed Drum Skate

Afstand tussen pleegouders en biologische ouders

- Meer inspraak in contact tussen pleegouders en biologische ouders
- 4x per jaar iets doen met beide partijen (als pleegkind dat wil)
- Langdurig sociaal netwerk

Team 6: Full Speed Drum Skate

Thema: Veiligheid

- 4x per jaar iets doen met pleegouders en biologische ouders
- Bescherming
- Meer tijd maken voor de band tussen biologische ouders en het kind
- Door minder contact heb ik zelf ook minder contact met mijn ouders (ik ken mijn biologische moeder bijna niet)
- Onafhankelijke belangenbehartiging voor en door pleegzorgervaringsdeskundige
- Leuke dingen doen met familie en vrienden
- Ervaringsdeskundige biologische familie in beleidsvorming pleegzorg
- Vrijheid
- Kennis in de leefomgeving
- Contact met andere ervaringsdeskundigen om ervaringen te delen en ontwikkelen
- Meer activiteiten met het pleeggezin
- Meer bijeenkomsten onder pleegzorg zodat je vrienden leert maken en je je meer op je gemak voelt
- Samen dingen doen met iedereen
- Contact met sociaal netwerk voor veiligheid in verdere leven (18+)
- Samenkomst en ontwikkeling van biologische familie en netwerk
- Omgangsregeling met familie/sociaal netwerk om ook netwerk te behouden na pleegzorg
- Betrouwbare informatie op slot
- Een band met het pleeggezin
- Goed onderkomen
- Meer inspraak in hoeveel contact je hebt met biologische ouders
- Lokale pleegzorg met darin onderling contact tussen alle betrokkenen
- Saamhorige lokale samenleving
- Inspraak in behandeling/ontwikkeling (op maat)

- Open informatie

Top 3 verbeterpunten

- 1 Activiteiten met het pleeggezin
- 2 Belangen behartiging/ bescherming doelgroep
- 3 Netwerk van ervaringsdeskundigen en activiteiten met vrienden en families

Uitwerking door team Jongwijs

Activiteiten met het pleeggezin

- Een samenkomst tussen biologische ouders, pleeggezin, pleegkind en voogd.
- Zodat iedereen elkaar leert kennen en er een samenwerkingsband ontstaat
- Zodat het pleegkind en pleeggezin elkaar al wat leren kennen

Team 7: ADO, Alles Door Overleg

Thema: Leven in een pleeggezin

- Sporten of hobby
- Uitlaatklep
- Contact met vrienden
- Een eigen ruimte
- Rust maar ook gezelligheid
- Eten en geld
- Telefoon en WIFI
- School, hulp met leren
- Begrip

Top 3 verbeterpunten

- 1 Eerste levensbehoefte (eten, geld, telefoon, WIFI)
- 2 Eigen plekje
- 3 Sociale contacten

Uitwerking door team De Strijders

Sociale contacten

- Meer vrijheid als je bij vrienden wilt zijn
- Meer vrijheid als je familie wil bezoeken
- Wel overleg tussen pleegouders en biologische ouders maar niet via voogd

Team 8: De Strijders

Thema: Leven in een pleeggezin

- Aardige pleegouders
- Nog een pleegkind hebben zoals zusje of broertje
- Respect voor elkaar
- Elkaar kunnen vertrouwen
- Tijd voor jezelf
- Jezelf kunnen zijn
- Veiligheid, een eigen veilige plek
- Liefde
- Eigen mening, gehoord worden
- Goed gevoel

Top 3 verbeterpunten

- 1 Vertrouwen
- 2 Liefde
- 3 Jezelf kunnen zijn

Uitwerking door team ADO, Alles Door Overleg

Jezelf kunnen zijn

- Mogelijkheden voor sporten
- Eigen kamer
- Eigen muziek luisteren
- Contact met vrienden
- Gesprek met ouders en voogd over de mogelijkheden in huis

Bijeenkomst professionals 27 september 2016

Doel van de bijeenkomst: Input verzamelen voor het advies over de jeugdhulp in gezinsvormen.

Algemene beschrijving van de bijeenkomst

Op 27 september 2016 was er een bijeenkomst met ongeveer 20 professionals van verschillende organisaties, die werkzaam zijn binnen de jeugdhulp in gezinsvormen, in de regio Haaglanden. De inspiratiesessie werd geopend door de wethouder van Pijnacker-Nootdorp (José van Egmond). De wethouder gaf aan dat de visie van de regio Haaglanden is dat kinderen het recht hebben op goede zorg en opvoeding, bij voorkeur in het eigen gezin en als dat niet mogelijk is, dan het liefst in een ander gezin. Ze introduceerde een nieuwe term, namelijk 'jeugdhulp in een gezinsvorm'. Ze sprak haar waardering uit voor het harde werken van de professionals. In deze bijeenkomst stond het kind centraal. Wat wensen zij? En wat betekent dat voor ons als professionals?

Nadat de wethouder de inspiratiesessie had geopend, kwam de middagvoorzitster aan het woord. De middagvoorzitster was Mirte Loeffen, zij is adviseur en ook zelf pleegouder. De drijfveren van Mirte om dit werk te doen waren haar pleegkinderen. Deze drijfveren legde ze uit door middel van een aantal voorbeelden uit haar praktijk, die vooral gingen over de opvang en plaatsing van haar pleegkinderen.

Toen Mirte haar drijfveren had laten zien om dit werk te kunnen doen, waren de professionals zelf aan de beurt. De drijfveren van de professionals liepen uiteen, maar duidelijk was dat voor alle professionals het kind centraal stond.

Het vervolg van de bijeenkomst ging vooral over hoe de professional ervoor kan zorgen dat de jeugdige en het 'thuis' centraal staat en de kracht van de opvoeders die hulp bieden in gezinnen kan versterken. Deze twee onderwerpen werden in een aantal kleinere sessies besproken. Hierbij konden de professionals hun ideeën geven over de twee thema's. Aan het einde van de sessies vond er nog een plenaire terugkoppeling plaats.

Algemene adviezen vanuit de professionals

Voor de professionals was het mogelijk om adviezen te geven aan het team dat bezig is met schrijven van het regionale advies. Deze adviezen zijn gegeven tijdens twee werksessies en door middel van de post its (algemene adviezen) achter in de zaal, waar de professionals verschillende adviezen konden opschrijven. De adviezen vanuit de post its zijn vooral algemene adviezen van de professionals voor de regionale visie op de jeugdhulp in gezinsvormen. De algemene adviezen zijn:

1. Ondersteuning van de opvoeders op maat,
2. Meer wijkgericht werken binnen de jeugdhulp in gezinsvormen,

3. Praktische ondersteuning voor de opvoeders in de jeugdhulp in gezinsvormen. Deze praktische ondersteuning kan gegeven worden door bijvoorbeeld eenduidige formulieren/ documenten voor (verlenings-)besluiten, omdat het nu zelfs kan verschillen per CJG of gemeente,
4. De werving van de pleegouders, gezinshuisouders, meeleefouders, steunouders etc. meer combineren. Bijvoorbeeld als het pleegouderschap toch te veel blijkt te zijn ten tijde van de opleiding en selectie, dat een ouder dan nog wel een meeleefouder kan worden.

Uitkomsten werksessie 1: kind en 'thuis' centraal

Tijdens de bijeenkomst is er gewerkt in twee sessies. In de eerste sessie is er gekeken naar 'de jeugdige en het 'thuis' centraal'. Bij dit thema is er gekeken naar wat er nodig is om de jeugdige en het thuis centraal te stellen in de jeugdhulp in gezinsvormen. Vanuit deze sessie zijn er verschillende adviezen naar voren gekomen met betrekking tot dit thema. Deze adviezen zijn:

1. (Financieel) maatwerk leveren (in de vorm van een financiële bijdrage voor onkosten en deze bijdrage dan op maat voor de intensievere jeugdhulp in gezinsvormen);
2. Goede match maken tussen de pleegouders en het pleegkind;
3. Investeren in netwerkpleegzorg en wijkgerichte jeugdhulp in gezinsvormen;
4. Het onderwijs meer betrekken bij de pleegzorg (Kan ook gebruikt worden voor het werven);
5. Streven naar zo min mogelijk crisisplaatsingen en streven naar zo min mogelijk uithuisplaatsingen;
6. Flexibel kunnen omgaan met de opvoeders. Hier moet er meer ruimte komen bij de professional en minder administratieve rompslomp;
7. Perspectief bieden aan het kind. Binnen een half jaar het perspectief van het kind helder (Bijvoorbeeld een beoordelingsboog);
8. 18-/ 18+ meer op maat, doormiddel van bijvoorbeeld één potje met geld;
9. Investeren in de relatie tussen de ouders en pleegouders;
10. Samenwerking zoeken met andere partijen zoals GGZ. Zij kunnen de opvoeders ook ondersteunen.

Uitkomsten werksessie 2: kracht van opvoeders die jeugdhulp bieden in een gezinsvorm

In de tweede werksessie is er gekeken naar het thema 'kracht van de opvoeders die hulp bieden in een gezin'. Ook bij deze sessie is er gekeken naar wat er nodig is om de kracht van de opvoeders optimaal te benutten. Hierbij is er ook gekeken naar wat de professionals hiervoor nodig hebben om de ouders in hun kracht te zetten. Deze sessie heeft een aantal adviezen opgeleverd waar de gemeente zich op kan richten. Deze adviezen zijn:

1. Het gat tussen de GGZ en de jeugdzorg in gezinsvormen verkleinen. Dit kan doormiddel van behandelmogelijkheden binnen de jeugdzorg te plaatsen;
2. Meer flexibiliteit. Er moet een flexibele manier van financieren komen per jongere;
3. Herkenning en erkenning van opvoeders. De opvoeders in de jeugdzorg zijn ook professional;
4. Helder perspectief bieden. Zo min mogelijk wisselingen van de gezinsvoogden en als er toch een wisseling plaatsvindt, dan een goede overdracht, waarin de lijn van perspectief wordt aangehouden;
5. Aandacht voor de opvoeders en ruimte voor werkbegeleiding;
6. Nazorg bieden voor bestandspleeggezinnen bij een breakdown. Dit kan worden gedaan door de variatie in opvang, als voorbeeld hiervan kan er ook meer worden ingezet op meeleefgezinnen, buddygezinnen en andere vormen van maatjesprojecten voor gezinnen;
7. De jeugdteams gelijk meekijken naar een gezin met de "pleegzorgbril" op;
8. Meer gedragswetenschappers binnen de pleegzorg plaatsen;
9. Meer aanbod van pleegzorg en gezinshuizen.

Wat wordt er gedaan met de adviezen

Aan het einde van de sessie is er gekeken naar wat er gedaan wordt met de adviezen van deze inspiratiesessie. De adviezen van deze inspiratiesessie worden gebruikt om de regionale visie verder vorm te geven.